

sacerdotio. et sacrificijs significauerunt. et elo-
quijs quibusdam maiestis plerisque mysticis p̄dixe-
runt. P̄ns aut̄ in carne ip̄e mediator. et b̄ri eius
ap̄l̄iā testam̄ti noui gr̄am reuelātes ap̄t̄i in
dicarunt. q̄ aliquāto occulti sup̄iorib̄ sunt si-
gnificata t̄p̄ib̄. p̄ etatū gener̄i hūani distribu-
tōe. sic eā deo sapiēt̄i placuit ord̄are. mirabili
um op̄e diuioꝝ. quoz̄ sup̄i pauca s̄a posui cō-
testatib̄. signis. nō em̄ t̄mō apparuerūt visio-
nes āgelice. et celest̄iū mistoz̄ sola v̄ba sonue-
rūt. verū etiā hoīb̄ dei v̄bo simplicis pietatis
agētib̄. sp̄s imūdi de hoīm corpib̄ ac sensib̄
bus pulsi sūt. vitia corp̄is lāguoz̄ et q̄ sanari. fe-
ra aīalia terraz̄ et aquaz̄. volatilia celi. ligna.
elementa. sidera. diuina iussa fecerūt. iferna ces-
serūt. mortui reuixerūt. excepti ip̄i saluatoris
p̄p̄t̄is singularibusq̄ miracul̄. maxie natiui-
tatis et resurrectōis. in q̄rū vno mat̄erne v̄gi-
nitatis tantūmō sac̄m̄. in altero aut̄ etiā eoz̄
q̄ in fine resurrecturi sūt demonstrauit exēpluz̄
Hec via totū hoīez̄ mūd̄at. et imortalitati mor-
talē ex oīb̄ q̄bus p̄stat p̄tib̄ p̄pat. Et em̄ non
alia purgatio ei p̄t̄i q̄rere q̄ vocat̄ intelle-
ctualē porphyri. alia ei quā vocat̄ spiritalem
alia q̄ ip̄i corp̄i p̄pt̄erea totū suscepit veracissi-
mus potēt̄issimuz̄q̄ mundator atq̄ saluator.
P̄ter hāc viā q̄ p̄tim cū hec futura p̄nūcian-
p̄tim cū facta nūcian- nūq̄ generi defuit hūa-
no. nemo liberatus est. nemo liberatur. ne-
mo liberabitur. Quod autem porphyri vni-
uersalem viā aīe liberande nondū in suā noti-
ciā historiali cognitōe dic̄ eē platā. q̄d hac hi-
storia vel illustri iueniri pōt. q̄ vniuersū orbē
tātō apice auctoritat̄ obtinuit. v̄l fidelius in q̄
ita narrant̄ p̄terita vt futura etiā p̄dicant̄. q̄z
multa videm̄ īpleta. ex q̄b̄ ea q̄ restāt sine du-
bio speram̄ implēda. Hō em̄ pōt̄ porphyrius
vel q̄cūq̄ platonici. etiā in hac viā q̄si terrena-
rū rez̄. et ad istā vitā mortalē p̄t̄inēt̄iū. diuina-
nez̄ p̄dictionēq̄ p̄t̄enere. q̄d merito i aliis v̄-
ticipinatōib̄. et q̄rūlibet modoz̄ v̄l art̄iū diuina-
rōib̄ faciūt. Regāt em̄ h̄ vel magnoz̄ fuisse
hoīuz̄. vel magni eē p̄dēda. Et recte p̄ā iferi-
oz̄ h̄iūt p̄sensōe cāz̄. sicut arte medicie q̄bus-
dā aīcedētib̄ signis plura v̄tute valitudini
p̄uidēt̄. vel imūdi demōes sua disposita v̄l fa-
cta p̄nūciāt. et in q̄rūuis mēt̄ib̄ atq̄ cupiditati-
bus in q̄z̄ p̄grua factis dicta v̄l dicit̄ facta com-
p̄fant. vt sibi ius q̄dāmō v̄dicēt̄ i materia in-
firma fragilitat̄ hūane. Hō talia sc̄i hoīes in
ista v̄l aīaz̄ liberandaz̄ via gradiētes. tanq̄
maḡ p̄phare curant̄. q̄uis et ista cos̄ si fugerit
et ab eis sepe p̄dicta sint. ad eoz̄ fidē faciēdaz̄
q̄ mortaliū sensib̄ nō poterāt intimari. nec ad

exp̄imentū celeri facilitate p̄duci. Et alia erāt
vere magna atq̄ diuina. q̄ q̄ntū dabat. cogni-
ta dei volūrate futura nūciabāt. Ip̄us q̄p̄e in
carne ventur̄ et q̄ in illo tā clara p̄fecta sūt. at-
q̄ in ei noīe īpleta. p̄nīa hoīm et ad deū p̄uer-
sio volūtariū. remissio pctōz̄. gr̄a iusticie. fidel-
pioꝝ. et p̄ vniuersū orbē in verā diuinitatē multi-
tudo credēt̄iū. culture simulacroz̄. demonūq̄
sbuerfio. et a tēptatōib̄ exercitatio. p̄ficiēt̄iuz̄
purgatio. et liberatio ab oī malo. iudicij dies.
resurrectio mortuoz̄. angeloz̄ societas. ip̄io-
rū eterna dānatio. regnūq̄ eternū gl̄iosissime
ciuitatis dei p̄spectu ei imortalit̄ p̄fructis. in
hui v̄ic sc̄pturis p̄dicta atq̄ p̄missa sunt. q̄rū
tā multa īpleta p̄spicim̄. vt recta pietate futu-
ra esse cetera p̄fidam̄. Hui v̄ic rectitudinez̄
v̄sq̄ ad deū vidēdū. eiuz̄ in eternū coherēduz̄
in sanctuario sc̄pturaz̄ eē locatā. q̄ p̄dicat̄ at-
q̄ asserit̄ veritate q̄cūq̄ si credūt. et ob h̄ nec
itelligūt. oppuḡre p̄nt. s̄ expuḡre si p̄nt. Qua
p̄p̄t̄ in decē libris ist̄. et si min̄ q̄ nōnulloz̄ de
nob̄ expectabat̄ intētio. t̄m̄ q̄rūdā studio q̄rū
ver̄ de. et d̄ns adiuuare dignat̄ e fatissim̄.
refutādo p̄tradictōes impioꝝ q̄ p̄ditiōi sc̄tē ci-
uitatis. de q̄ disputare institui. deos suos p̄-
ferūt. Quoz̄ decē libroz̄ q̄nq̄ sup̄iores adiu-
sus eos p̄scripti sūt. q̄ p̄pter bona vite hui de-
os colēdos putāt. q̄nq̄ aut̄ posteriores aduer-
sus eos q̄ cultū deoz̄ p̄p̄t̄ vitā q̄ post mortē fu-
tura est seruādā existimāt. Deinceps itaq̄ ve-
lut in p̄mo libro polliciti sum̄. de duaz̄ ciuita-
tū q̄s in h̄ sc̄lo p̄plexas dixim̄ iuicēq̄ p̄mixtas
exortu et p̄curū et deb̄t̄ finib̄. q̄d dicēdū arbi-
troz̄ q̄tū diuinit̄ adiuuabo. expediam.

Explicitus est liber decimus.

Incipiunt capitula libri XI.

- i De ea p̄te opis q̄ duaz̄ citatū. i. celest̄i ac
fr̄ene initia et fines incipiūt dem̄ari.
- ii De p̄gnoscēdo deo. ad cui noticiāz̄ ne-
mo hoīm puenit. nisi p̄ mediatorē d̄i
et hoīm. hoīem iēsum x̄pm.
- iii De auctoritate canonicē scripture. diuini
no spiritu condite.
- iiii De cōditōe mūdi. q̄ nec intr̄p̄alis sit. nec
nouo dei ordinata p̄silio. q̄si postea
voluerit q̄d antea noluerit.
- v Tā nō esse cogitādū de ifinitis t̄p̄m spa-
cijs aī mūdū q̄ nec d̄ ifinit̄ loco: um.
- vi Creationis mūdi t̄p̄m v̄nū esse principi-
um. nec aliud alio p̄ueniri.
- vii De qualitate p̄moz̄ diez̄. qz̄ anteq̄ sol
fieret vesperam et mane traduntur
habuisse.
- viii Que q̄siue intelligēda sit dei redēs q̄p̄

- ix De angelorum conditione quid fm diuina testimonia sentiendum sit.
- x De simplici et incommutabili trinitate patris et filij et spūs sancti vni⁹ dei cui nō est aliud qualitas aliud substantia.
- xj An ei⁹ bñtūdis quā scī angeli ab initio sui sp̄ habuerūt etiā illos spūs q̄i x̄ita te n̄ steterūt p̄cipēs fuisse credēdū sit.
- xij De cōpatōe bñtūdinis iustōrū necdū te- nentū p̄missōis diuine p̄miū: et p̄mō rū in paradiso hōim ante peccatum.
- xij An ita vni⁹ felicitatē oēs āgeli sint creati vt neq; lapsuros se possent nosse q̄ e- lapsi sūt et p̄ ruinā labētū p̄seuerātie sue p̄sciam acceperint qui steterunt.
- xiiij Quo genere locutionis dictū sit d̄ diabo- lo: q̄ in veritate nō steterit: quia veri- tas non est in eo.
- xv Quid sentiendū sit de deo quod scriptū est: ab initio diabol⁹ peccat.
- xvj De gradibus et differentijs creaturaz q̄ alit̄ pendet vtilitatis vsus: alit̄ ordo rationis.
- xvij Clitū malicie nō naturā eē s̄ p̄tra naturā cui ad peccandum non conditor: cau- sa est sed volūtas.
- xviii De pulchritudie vniūstatis q̄ p̄ ordinati- onē dei etiā ex p̄trariōrū sit oppositio- ne lucentior.
- xix Quid sentiendū vidēat: diuisit̄ deus in- ter lucem et tenebras.
- xx De eo q̄ post discretōz lucē atq; tenebra- rū dictū ē: et vidit de⁹ lucē q; bona est.
- xxi De etna et incommutabili scia dei ac volūta- te: q; sp̄ illi vniuersa q̄ fecit sic placue- runt faciēda quemadmodū facta.
- xxij De his q̄bus in vniuersitate rerum a bo- no creatore bene p̄ditarij quedā dif- placent: et putāt nullā malā eē naturaz.
- xxij De errore in q̄ origēis doctria inculpat̄.
- xxiiij De trinitate diuina: q̄ p̄ oīa opa sua signi- ficatiōis sue spar sit iudicia.
- xxv De triptita toti⁹ phie disciplina.
- xxvj De imagine sūme trinitatis: q̄ fm q̄ndaz modū i natura ē necdū bñficati hōis.
- xxvij De essentia et scia: et vtriusq; amore.
- xxvij An etiā ipm amorē q̄ et eē et scire diligim⁹ diligere debeamus: q̄ magis diuine tri- nitatis imagini p̄pinquamus.
- xxix De scōrū angelōrū scia: q̄ trinitatē in ipa ei⁹ deitate nouerūt: q̄ opm cās p̄ri⁹ in opāte arte q̄ i ipis opib⁹ artificē itucē.
- xxx De senarij numeri p̄fectiōe: q̄ partū sua

rum quantitate completur.

- xxxj De die septimo in quo plenitudo et requi- es commendatur.
- xxxij De opinione eorū qui angelōrū creatiōnē anteriorē volūt esse q̄ mundi.
- xxxij De duab⁹ angelōrū societātib⁹ diuersis atq; disparibus: que non incōgrue in- telligunt̄ lucis et tenebrarū nōibus nū.
- xxxij De eo q̄ quidā putāt in cōdi- (cupate- tione) firmamētī aquarū discretaz no- mine āgelos signatos: et q̄ quidā aq̄s existimant non creatas.

Incipit liber vndecimus

Capitulum I.

Fuitate di dicim⁹ cui⁹ ea scriptura testis est: q̄ nō fortuitis motib⁹ aīo- rū: s̄ plane sūme dispositōe puidē- tie sup oēs oīm gentiū l̄fas oīa sibi genera ingēioz hūanoz diuina excellēs auctori- tate subiecit. **I**bi q̄pe scriptū est. **G**losa dicta sunt de te ciuitas dei. **E**t in alio psalmo legim⁹. **M**agni⁹ dñs et laudabilis nimis: i ciuitate dei nr̄i in mōre scō ei⁹: dilatās exultatōes vniūse terre. **E**t paulopost i eodē psalmo: **S**ic audi- uim⁹: ita et vidim⁹: i citate dñi x̄itūtū i ciuitate dei nr̄i: de⁹ fundauit eā in eternū. **I**n alio flu- mī impet⁹ letificat ciuitatē dei: sc̄tificauit ta- bernaculū suū altissim⁹: de⁹ i medio ei⁹ nō cō- mouebit. **H**is atq; h̄mōi testimonijs q̄ omnia cōmemorare nimis lōgū ē. didicim⁹ eē q̄ndā ciuitatē dei: cui⁹ ciues eē p̄cupiscim⁹ illo amo- re quē nob̄ illi⁹ p̄ditor: inspirauit. **H**uic p̄dito- ri sc̄e ciuitatis ciues terrene ciuitatis deos suos p̄ferūt: ignorātes eū eē deū deorū: nō de- orū falsoz. **H** est ipioz et supboz: q̄ ei⁹ incōmu- tabili oībusq; cōi luce p̄uati: et ob hoc ad q̄ndaz egenā p̄trē f̄dacti: suas q̄dāmō p̄uatas potēti- as p̄sectant: hōresq; diuinos a decepti s̄bdit̄ q̄ rūt s̄ deorū pioz atq; scōrū q̄ poti⁹ se ipos vni⁹ s̄- dere q̄ multos sibi potiusq; deū colere: q̄ pro- deo coli delectant. **S**ed hui⁹ sc̄e ciuitatis inimi- cis: decē supiorib⁹ libris q̄tū potuimus dñō et rege nr̄o adiuuāte r̄ndim⁹. **H**ūc x̄o qd̄ a me iā expectet̄ aḡscēs: meiq; nō imemor debiti: de duaz ciuitatū r̄rene- s̄- et celestis: q̄s i h̄ iterim seculo p̄plexas q̄dāmō dixim⁹ inuicēq; p̄mix- tas: exortu et excursu et debitis finib⁹ quātum valero disputare eius ipiūsq; dñi et regis nr̄i vbiq; op̄culatiōe fret⁹ aggrediar: p̄mūq; di- cā quem admodū exordia duaz istaz ciuitatū i āgelōz diuersitate p̄cesserūt. **Ca. II**

Agnū est et ad modū raz vniuersā cre- aturā corpēā et incorpēā p̄sideratā cō- pertamq; mutabilē: intētione mētis excedē at-

Ca. I
Jul-
tates
 di dicimus
 et Expedi-
 tis decem li-
 bris in q̄bo
 brūs aug⁹
 inimicis et
 uitatis et
 r̄ndēs ipaz
 eos defē
 dit iā in se-
 quētib⁹ d̄icē
 de ciuitate
 supna et oc-
 calidē hui⁹
 de ciuitate
 terrena tra-
 q̄ in p̄mis
 quoz: lib̄s
 agit de caz
 ciuitatū ex-
 ortu: i alijs
 q̄truo: d̄ ea
 rū ciuitatū
 p̄gressu: et i
 reliq̄s de fi-
 nib⁹ debiti
 citatis vtri-
 usq;. **I**n h̄
 igit lib̄o. i f
 agit de ex-
 ortu p̄dicta
 rū duaz ci-
 uitarū i an-
 gelis bois
 et angel ma-
 lis.

qd ad incommutabilem dei substantiam puenire. et
 illic discere ex ipso: qd cūctā naturā q̄ nō ē qd ip-
 se: nō fecit nisi ipse. Sic em̄ de^o cū hoīe nō p ali-
 quā creaturā loquit̄ corpālē: corpālīb⁹ istrepēt
 aurīb⁹: vt inter sonātē et audientē aera spacia d̄
 berent. neq; p eiusmōi spūalē q̄ corpū similitudi-
 nib⁹ figurat̄ sicut in sōnis vel q̄ alio tali mō. Hā
 et sic velut corpīs aurīb⁹ loquit̄: qz velut p corp⁹
 loquit̄ et velut interposito corpālī loco iter-
 vallo. Multū em̄ silia sunt talia visa corpālīb⁹
 Sed loquit̄ ip̄a veritate: si q̄s sit idone⁹ ad au-
 diendū mēte nō corpe. Ad illud em̄ hoīs ita lo-
 quit̄. qd i hoīe ceteri q̄b⁹ hō pstat ē meli⁹. et q̄ ip-
 se de⁹ solus ē melior. Lū em̄ hō rectissime itel-
 ligat̄. vel si hō nō pōt saltē credat̄ fact⁹ ad imagi-
 nē dei: pfecto ea sui pte ē ppinqz supiori deo
 q̄ supat inferiores ptes suas q̄s etiā cū pecori-
 bus cōes hz. Sz qz ip̄a mēs cui rō et intelligētia
 naturāl̄ inest. vitij q̄busdā tenebrosissz vete-
 rib⁹ fualida ē. nō solū ad inherendū fructo: ve-
 rutiā ad pferēdū merēdo in commutabile lumē
 donec de die in diē renouata atq; sanata fiat tā-
 te felicitatis capax. fide p̄mā fuerat ibueda at
 qz purgāda. In q̄ vt fidēt⁹ abularet ad v̄tate:
 ip̄a v̄tate de⁹ dei fili⁹ hoīe assūpto: nō deo p̄sum-
 pro: eandē p̄stituit atq; sūdauit fidē. vt ad deū
 hoīs iter eēt hoī phoīem deū. **Hic** em̄ media-
 tor dei et hoīm: hō x̄p̄s iesus. **Ep̄s** pid qd ē medi-
 ator: ē hō et via pueniēdi ad deū. Per h̄ em̄ me-
 diator: p qd et hō: p h̄ et via. Quia si in̄ em̄ q̄ tēdit
 et illud q̄ tēdit via media ē. spes ē pueniēdi. Si
 aut̄ desit aut ignoret̄ q̄ eūdū sit: qd pdest nosse
 q̄ eūdū sit. **Sola** em̄ aduersus oēs errores via
 munitissima: vt idē ipse sit deus et homo. quo
 itur deus: qua itur homo. **Caplm. III.**
Icpus p p̄phas: deinde p seipm: postea
 b p̄p̄os q̄tū satis eē iudicauit locut⁹: et
 am scripturā pdidit q̄ canonica noīat̄ e-
 minētissime auctoritat⁹: cui fidē habem⁹ de his
 reb⁹ q̄s ignorare nō expedit: nec p nos ipos nos
 se idonei sum⁹. Hā si ip̄a sciri p̄nt testib⁹ nobis:
 q̄ remota nō sunt a sensib⁹ n̄ris: siue iteriorib⁹
 siue etiā exteriorib⁹: vñ et p̄ntia nūcupāt̄: q̄ ita
 ea dicim⁹ eē p̄ sensib⁹: sic p̄ ocul⁹ q̄ p̄sto sūt ocul⁹. p
 fecto ea q̄ remota sūt a sensib⁹ n̄ris: qm̄ n̄ro te-
 stimōio scire nō possum⁹: de his alios testes re-
 q̄rim⁹. eisq; credim⁹: a q̄rū sensib⁹ remota esse
 vel fuisse nō credim⁹. Sic q̄ de visibilib⁹ q̄ nō vi-
 dim⁹ eis credim⁹ q̄ viderūt atq; ita de ceteris:
 q̄ ad suū quēq; sensū corpīs p̄tinet̄: ita de his q̄
 aīo ac mēte sentiunt̄. qz et ip̄e rectissime d̄: sen-
 sus. vñ et sn̄ia vocabulū accepit. h̄ ē de inuisibili-
 bus qz a n̄ro sensu iteriore remota sūt: his nos
 optet credere. q̄ h̄ in illo inco: peo lumie disposi-

Abi. 2.

ta didicēst. vñ manētia p̄tuent̄ **Ca. III.**
Invisibilū oīm maxim⁹ ē mūd⁹. inuisibili-
 um oīm maxim⁹ ē de⁹. Sz mūdū eē cō-
 spicim⁹: deū eē credim⁹. Qd aut̄ de⁹
 mūdū fecerit: nulli pot⁹ credim⁹ q̄ ip̄i deo. vbi
 eū audiuim⁹. Aufq; interi meli⁹ q̄ i sc̄pturis
 sc̄tis: vbi dixit p̄pha ei⁹. In p̄ncipio fec̄ de⁹ ce-
 lū et terrā. Nunqd̄ nā ibi fuit iste p̄pha: qm̄ fec̄
 de⁹ celū et terrā. **Hō.** Sz ibi fuit sapia dei p̄ qua
 facta sūt oīa. q̄ in aīas etiā sc̄tās se trāffert. et
 amicos dei et p̄phas p̄stituit eisq; opa sua sine
 strepitu int̄ enarrat. Loquunt̄ eis q̄s āgeli d̄i
 q̄ sp̄ vidēt faciē p̄ris: volūtateq; ei⁹ q̄bus optet
 anūciāt. Ex his vñ erat iste p̄pha: q̄ dixit et
 scripsit. In p̄ncipio fec̄ de⁹ celū et terrā. Qui tā
 idone⁹ testis ē: p̄ quē deo credēdū sit: vt eodē
 spū d̄i q̄ h̄ sibi reuelata cognouit. etiā ip̄az fidē
 n̄fam futurā tāto añ p̄dixerit. Sed qd placuit
 deo eterno tunc facere celū et terrā. q̄ antea n̄
 fecisset. Qui h̄ dicūt: si mūdū fuisse et̄nū sine
 ylo initio: et iō nec a deo factū videri volūt. ni-
 mis auersi sūt a veritate: et letali morbo ip̄ie-
 tatis isaniūt. Except⁹ em̄ p̄phetis vocibus
 mūdus ip̄e ordinatissima sua mutabilitate et
 mobilitate. et visibilib⁹ oīm pulcherrima specie
 qdāmō tacit⁹. et factū se eē: et a nisi n̄ deo ineffa-
 bilis atq; inuisibil⁹ magno. et ineffabil⁹ ac inuisi-
 bilis pulchro fieri se potuisset p̄clamar. Qui at̄
 a deo qdē fatent̄ factū: nō tū eū volūt t̄pis ha-
 bere s̄ sue creatōis initū: vt nō qdā velut vix
 itelligibili sp̄ sit fact⁹. dicūt qdē aliqd̄ vñ sibi de-
 um vident̄ velut a fortuita temeritate desēde-
 re. ne subito illi venisse credat̄ in mēte qd nūq;
 añ venisset facere mūdū: et accidisse illi volūta-
 tē nouā cū i nullo sit oīno mutabil⁹. Sz nō video
 quō eis possit i ceteri reb⁹ rō ista subsistere ma-
 xieq; in aīa quā si deo coetnā eē p̄tēderit vñ illi
 acciderit noua miseria q̄ nūq; antea p̄ eternuz
 nullo mō poterūt explicare. Si em̄ alternasse
 sp̄ ei⁹ miseriā et b̄ritudinē dixerint necē ē dicāt
 etiā sp̄ alternaturā. vñ illa eos sequet̄ absurdi-
 tas vt etiā cū brā d̄: in h̄ vtiq; nō sit brā. si futu-
 rā suā miseriā et turpitudinē p̄uidet. Si aut̄ nō
 p̄uidet: nec se turpē ac miserā fore: s̄ brāz sp̄ ext̄
 stimat. falsa opinione sit brā. q̄ dici stulti⁹ nihil
 pōt. Si aut̄ sp̄ qdē p̄ secula retro ifinita cū b̄ritu-
 dine alternasse aīe miseriā putāt: s̄ nūc iā de ce-
 tero cū fuerit liberata ad miseriā nō esse redi-
 turā: nihil oīm p̄uincūt nūq; eā fuisse x̄e brām.
 s̄ deinceps incipe eē noua qdā nec fallaci b̄ritu-
 dine: ac per hoc fatebuntur accidere illi aliqd̄
 noui: et hoc magnū atq; p̄clarū. quod nunq;
 retro per eternitatem accidisset. **Cui⁹** nouita-
 tis cām si deū negabūt in eterno habuisse cōst⁹

Sc̄t. j.
 Sap. 7.
 Bar. 18.
 Sc̄t. j.

filio: simul eū negabūt etiā bñtitudis ei⁹ aucto-
rē qđ nefande impietatis ē. Si autē dicēt etiā ip-
sum nouo p̄silio excogitasse vt de cetero sit aīa
in eternū brā: quō eū alienū ab ea q̄ illis q̄s dis-
plicet mutabilitate mōstrabūt. Porro si ex tpe
creatā: s̄ nullo vltēri⁹ tpe piturā tanq̄s vez h̄re
imū: s̄ n̄ h̄re finē fatēt: t̄ iō semel exptā m̄fiā: si
ab ea sūt liberata: nūq̄ miserā postea futurā: s̄
vtiq̄s dubitabūt h̄ fieri: manēte icōmutabilita-
te p̄siliū dei. Sic q̄ credāt t̄ mūdū ex tpe fieri po-
tuisse: nec t̄ iō deū in eo faciēdo eternū p̄siliūz
voluntatēq̄ mutasse. **Ca. V.**

¶ Inde videndū est istū qđ deū p̄ditōrē mū-
di eē sentitū: t̄ t̄n q̄rūt de mūdi tpe qđ r̄ndea-
mus: qđ ipi r̄ndeaūt de mūdi loco. Ita em̄ q̄rif:
cur poti⁹ t̄nc t̄ nō antea fact⁹ sit: quā admodum
q̄ri p̄r: cur h̄ poti⁹ vbi ē t̄ nō alibi. Hā si īfīnita
spacia r̄p̄s aī mūdū cogitāt: in q̄b⁹ eis nō vide-
tur d̄s ab ope cessare potuisse s̄lr cogitēt extra
mūdū īfīnita spacia locoꝝ in q̄b⁹ si q̄s dicat s̄
potuisse vacare oipotētē: nōne p̄fēq̄s erit: vt
īnumerabiles mūdōs cū epicuro s̄ōnare cog-
gat: ea t̄m̄ differētia: qđ eos ille fortuit⁹ motib⁹
atomoꝝ gigni asserit t̄ resoluit: isti autē ope dei
factos dicturi sunt: si eū p̄interminabile īmen-
sitate locoꝝ extra mundū circūq̄q̄ patētū va-
care noluerūt: nec eos dē mūdōs qđ etiā de isto
sentitū: vlla cā posse dissolui. Cū his em̄ agim⁹
qđ etiā deū in corpē t̄ oīm naturāz: qđ non sunt
qđ ipē creatorē nobiscū sentitū. Alios autē ni-
mīs indignū ē: ad istā disp̄tatoꝝ religiōis ad-
mittere: maxie qđ eos qđ multis dijs sacroꝝ obse-
quiū deferendū putāt. Isti p̄bi ceteros nobili-
tate atq̄ auctoritate vicerūt: nō ob aliud nisi
qđ lōgo qđē interuallo: verūtū reliq̄s p̄p̄in-
do res sūt veritati. An forte s̄bam dei quā nec īclu-
dūt: nec determināt: nec distēdūt loco: s̄ de e a
sicut de deo sentire dignū est fatent: in corpē p̄
sentia vbiq̄ totā: a tātis locoꝝ extra mūdū spa-
cijs absentē esse dicturi sunt: t̄ vno t̄m̄ atq̄ ī cō-
patōe illi īfīnitatis tā exiguo loco in qđ mūd⁹
ē occupatā. Nō opinoꝝ eos ī h̄ vaniloq̄a p̄gres-
suros. Cū igit̄ vnū mūdū ingēti qđē mole cor-
porea: finitū t̄n t̄ loco suo determinatū: t̄ opāte
deo factū eē dicāt: qđ r̄ndeaūt de īfīnitatis eē mū-
dū locis: cur in eis ab ope de⁹ cesset: t̄ h̄ sibi r̄n-
deāt de īfīnit⁹ aī mūdū t̄p̄ib⁹: cur ī eis de⁹ ab o-
pē cessauerit. Et sic h̄ ē p̄s̄ vt fortuitu poti⁹ q̄
rōne diuina de⁹ nō alio s̄ isto in qđ ē loco mūdū: cō-
stituerit: cū spacijs locoꝝ īfīnit⁹ vbiq̄ patētib⁹
nullo excellētiore merito posset h̄ eligi poti⁹ q̄
alibi: q̄uis eadē diuinā rōnez: qđ id factū ē nul-
la posset hūana cōphēdere natura: ita nō ē p̄s̄
vt deo aliqd existimem⁹ accidisse fortuitū: qđ il-

lo poti⁹ q̄s āterioꝝ tpe p̄didit mūdū cū eqlit̄ an-
terioꝝ tpa p̄fīnitū retro spaciū p̄terissent nec
fuisset aliqđ dīna vñ t̄p̄s t̄p̄i eligendo p̄poneret.
¶ Si dicūt ianes eē hoiez cogitātes qđ īfīnita
imagināt loca: cū loc⁹ nutt⁹ sit p̄ter mūdū r̄nde-
tur eis isto mō inani⁹ hoies cogitare p̄terita tē-
pora vacatōis di- cū nullū t̄p̄s sit ante mūdū
f.

¶ Em̄ recte discernūt efnitas **Ca. VI.**
t̄ t̄p̄s: qđ t̄p̄s sine aliqđ mobili mutabilita-
te nō ē in eternitate aut nulla mutatio ē: qđ nō
videat qđ tpa nō fuissent nisi creatura fieret: qđ
aliqd aliqđ motōe mutaret: cui⁹ motōis t̄ muta-
tōis cū aliud atq̄ aliud qđ s̄l̄ ē nō p̄nt: cedit at-
q̄ succedit ī b̄reuoꝝ vel p̄ductorib⁹ moꝝāz ī-
teruallis t̄p̄s seq̄ret. Cū igit̄ de⁹ ī cui⁹ eternita-
te nulla ē oīno mutatio creator sit t̄p̄m t̄ ordiā-
toꝝ: quō dicat post t̄p̄m spacijs mūdū creasse nō
video: nisi dicat aī mūdū tā aliquā fuisse crea-
turā cui⁹ motib⁹ tpa curreret. Porro si h̄e sacre
maꝝieq̄ veraces ita dicūt: ī p̄ncipio deū fecisse
celū t̄ t̄rā: vt nihil ātea fecisse ītelligat: qđ h̄ po-
tī⁹ ī p̄ncipio fecisse nō diceret si qđ fecisset aī ce-
tera cūcta qđ fec̄ p̄culdubio nō ē mūd⁹ fact⁹ ī tē-
pore: s̄ cū tpe. Ad em̄ fit ī tpe: t̄ p̄ aliqd fit: t̄ aī
aliqd t̄p̄s p̄ id qđ p̄teritū ē: aī id qđ futurū ē: nul-
lū aut aī mūdū possit eē p̄teritū: qđ nulla erat
creata cui⁹ mutabilib⁹ motib⁹ ageret. Cū tēpe
āt fact⁹ ē mūd⁹: si ī ei⁹ p̄ditōe fact⁹ ē mutabilino-
tus: sic videt̄ se h̄ fe etiā ordo ille p̄moꝝ sex vel
septē dieꝝ: qđ mane t̄ vespa noīant: dōc oīa
q̄bis dieb⁹ de⁹ fec̄ sexto p̄ficiāt die septioꝝ ī ma-
gno mysterio dei vacatio cōmēdet. Qui dies
cuiusmōi sint: aut p̄difficile nob̄ aut īpossibile ē
cogitare: quātomagis dicere. **Ca. VII.**

¶ Idem⁹ q̄ppe istos notos dies nō h̄re ve-
spā nisi de sol occasu: nec mane nisi d̄ sol
exortu. Illoꝝ autē p̄ores tres dies sine sole pa-
cti sūt: qđ q̄rto die fact⁹ referē. Et p̄mit⁹ qđē lux
x̄bo dei facta: atq̄ īf̄ ipam t̄ tenebras de⁹ sep-
asse narrat: t̄ eandē lucē vocasse diē: tenebras
aut noctē. S̄ q̄lis illa sit lux t̄ qđ alternāte motu
q̄lēq̄ vespa t̄ mane fecerit: remorū ē a sensibus
n̄ris: nec ita vt ē ītelligi a nob̄ p̄r: qđ t̄n sine vlla
hesitatōe credēdū ē: aut em̄ aliqđ lux corpē ē: si
ue in supiorib⁹ mūdi p̄tib⁹ lōge a p̄spectib⁹ n̄ris
siue vñ sol postmodū accēsus ē: aut luc⁹ noīe si-
gnificata ē sctā citas: ī sctis āgel⁹ t̄ spiritib⁹ b̄rif
de qđ dic̄ ap̄ls. Que sur sū ē īrlin: m̄ n̄ra efnā ī ce-
lis. Aut q̄ppe t̄ alio loco. Dēs em̄ vos filij lucis: **Gal. 4.**
est: t̄ filij dei nō sum⁹ nocti neq̄ tenebraz. Fit
t̄n t̄ vespa diei hui⁹ t̄ mane aliq̄ ten⁹ q̄m scia cre-
ature ī cōpatōe scie creatoris qđāmō vespascit
Itēq̄ lucescit: t̄ mane sit: cū t̄ ipa referē ad lau-
dē dilectionēq̄ creatoris: nec ī noctē x̄git vbi

Gen. 1

Gen. 1

Gal. 4.

Abel. 5

nō creator a creature dilectōe relinq̄. Deniq̄
 sc̄ptura cū illos dies dinūeraret ex ordie nūq̄
 in p̄posuit vocabulū noctis. Nō em̄ ait alicubi fa
 cta ē nox: s̄ facta ē vespa ⁊ factū ē māe dies yn̄.
 Ita dies sc̄ds ⁊ ceteri. Cognitio q̄ppe crease in
 seip̄a decolorator ē: vt ita dicā q̄ cū i dei sapia
 cognoscit̄ velut i arte q̄ facta ē. Ita vespa con
 gruenti q̄ nox dici p̄t. q̄ tm̄ vt dixi. cū ad lau
 dandū ⁊ amādū refer̄ creatorē: recurrit i ma
 ne. Et h̄ cū sit i cognitōz sui p̄i. dies yn̄ ē. Cū i
 cognitōez firmamēti: q̄d inf aq̄s inferiores ⁊ su
 piores celū appellatū ē: sit dies sc̄ds. Cū in co
 gnitōz terre ac mar̄ oimq̄s gignētū q̄ radici
 bus p̄tinuata sūt fr̄e: dies tern̄. cū i cognitōez
 luariū maior̄ ⁊ minor̄ oimq̄s sider̄: dies q̄rtus.
 Cū i cognitōz oim̄ q̄ ex aq̄s aialū natatiliū atz
 volatiliū: dies q̄nt̄. Cū i cognitōz oim̄ aialū ⁊
 renor̄: atz ip̄i hoīs: dies sext̄. **Cap. VIII.**

Seci. 2. c. **Am** x̄o i die septimo req̄scit de^o ab oib̄
 bus opib̄ suis. ⁊ t̄rificat eū: neq̄q̄ ē acci
 piēdū puerit̄ tāq̄ de^o laborauerit opan
 do q̄ dixit: ⁊ facta sūt x̄bo itelligibili ⁊ sempit̄no
 nō sonabili ⁊ t̄pali. S̄z req̄es di req̄ez significat
 eoz q̄ req̄escūt i deo: sic leticia dom̄ leticia signi
 ficat eoz q̄ letant̄ i domo: etiā si nō eos domus
 ip̄a s̄ alia res aliq̄ letos faciat. Quātomaḡ si ea
 de dom̄ pulchritudie sua faciat letos habitato
 res vt nō solū eo eloquēdi mō leta dicat̄ q̄ signi
 ficat̄ p̄ id q̄d p̄tiet id q̄d p̄tinet: sic theatra plau
 dūt. p̄ra mugit̄: cū i ill̄ hoīs plaudat̄ i his bo
 ues mugiat̄: s̄ etiā illo q̄ significat̄ p̄ efficiētē id
 q̄d efficiē: sic leta epl̄a d̄z significās eoz leticia q̄s
 legētes efficit letos. Lōueniētissime itaq̄ cum
 deū req̄euisse. p̄phica narrat auctoritas: signi
 ficat̄ req̄es eoz q̄ i illo req̄escūt: ⁊ q̄s ip̄e fec̄ req̄
 escere. hoc etiā hoīb̄ q̄b̄ loq̄t̄: ⁊ p̄p̄ q̄s vtiq̄
 p̄sc̄p̄a ē: p̄mittēte p̄pheta: q̄d etiā ip̄i p̄ boua
 opa q̄ i eis ⁊ p̄ eos opaf̄ de^o. si ad illū pus i ista vi
 ta p̄ fidē q̄dāmō accesserit: i illo habebūt req̄ez
 sc̄piternā. hoc ei ⁊ sabbati vacatōe ex p̄cepto
 leḡi i vetere dei ip̄lo figuratū ē. vñ suo loco dili
 gēt̄ arbitror differendū. **Ca. IX.**

n **Tunc** qm̄ de sc̄tē citat̄ exortu dicere in
 stitui: ⁊ pus q̄d ad sc̄tōs āgelos attiet
 dicēdū purauit. q̄ hui^o citat̄ ⁊ maḡ ps̄ ē: ⁊ eo be
 atior q̄ nunq̄ pegriata: q̄ h̄c diuina testimonia
 superat̄: q̄stum satis videbitur deo largiēte ex
 plicare conabor. **Ubi** de mūdi p̄stitutōe sacre
 lre loquunt̄. nō euidēt̄ d̄z vtz vñ q̄ ordie crea
 ti sūt āgeli. s̄ si p̄missi nō sūt. vñ celi noie vbi
 dictū ē. **In** p̄ncipio fec̄ de^o celū ⁊ fr̄a. vñ pot̄ la
 cis h̄ de q̄ loq̄t̄ significati sūt. Nō aut̄ p̄termis
 sos eē h̄c existimo q̄ sc̄ptū ē: req̄euisse deū i se
 p̄t̄o die ab oib̄ opib̄ suis q̄ fec̄. cū liber ip̄e ita

Seci. j.
Seci. 2.

sit exorsus. **In** p̄ncipio fec̄ de^o celū ⁊ fr̄a. vt an
 celū ⁊ fr̄a nihil aliud fecisse videat̄. Cū ḡ a celo
 ⁊ a fr̄a cepit atq̄ ip̄a fr̄a quā p̄mit^o fec̄. sic sc̄ptu
 ra p̄n̄r eloq̄t̄. iuisibil̄ ⁊ icōposita nō dūq̄ luce fa
 cta. vtiq̄ renebre fuerit sup̄ abyssū. i. sup̄ q̄ndā
 fr̄e ⁊ aq̄ i distinctā p̄fusione. vbi em̄ lux nō ē. te
 nebre sūt necē ē deide oia creādo disposita sūt
 q̄p̄ sex dies p̄sumata narrat̄: quō āgeli p̄termi
 terent̄ tāq̄ nō eēt̄ i opib̄ dei. a q̄b̄ die septio
 req̄cuit. **Op̄** aut̄ dei eē āgelos: h̄ q̄d ē ⁊ si p̄
 termissū. nō tm̄ euidēt̄ exp̄ssuz ē. s̄ alibi h̄ sc̄tā
 sc̄ptura clarissia voce testat̄. **Nā** ⁊ i hymno triū
 i camio viroz cū p̄dictū eēt̄. **B**ndicite oia opa
 dñi dñm̄ i executōe eoz iudē opey. etiā sc̄tī āgeli
 noiati sūt. **Et** i ps̄. canit̄. **L**audate dñm̄ de cel
 laudate eū i excelsis. **L**audate eū oēs āgeli ei^o
 laudate eū oēs x̄rutes ei^o. **L**audate eū sol ⁊ lu
 na. laudate eū oēs stelle ⁊ lum̄. **L**audate eū ce
 li celoz ⁊ aq̄ q̄ sup̄ celos sūt laudēt̄ nomen dñi:
 qm̄ t̄pē dixit ⁊ facta sūt. ip̄e mādauit ⁊ creata s̄
Eriā h̄ aptissime a deo factos eē āglos diuit^o di
 ctū ē cū eis inf̄ ceta celestia cōmemorat̄. infer
 tur ad oia. **I**p̄e dixit ⁊ facta sūt. **Q**uis poro au
 debet opinari. p̄ oia ista q̄ sex dieb̄ enūerata s̄
 āgelos factos. **S̄z** si q̄sq̄ ita desipit. redarguit
 istā vanitatē illa sc̄ptura par̄ auctoritatis. vbi
 de^o dic̄. **Q**ñ facta sūt sidera laudauerūt me vo
 ce maḡ oēs āgeli mei. **I**a x̄o erāt angeli q̄i fa
 cta sūt sidera. **F**acta sūt aut̄ q̄rto die. **N**unq̄d
 nā ḡ die tertio factos eē dicem^o. **A**bsit. **I**n p̄m
 p̄to ē em̄ qd̄ illo die factū sit. **A**baq̄s vtiq̄ fr̄a di
 sc̄reta ē. ⁊ distinctas sui ḡnis sp̄es duo ista elemē
 ta s̄p̄sef̄t. ⁊ p̄duxit fr̄a q̄cqd̄ ei radicit^o liberet
 nunq̄d nā sc̄dō: **I**te hoc q̄dem. **T**unc em̄ fir
 mamentū factum est inf̄ aq̄s sup̄iores ⁊ inferio
 res. celūq̄ appellatū ē. in q̄ firmamēto facta sūt
 sidera q̄rto die. **A**mirū ḡ si ad istoz diez opera
 dei p̄tinēt angeli. ip̄i sūt lux illa q̄ diei nomē ac
 cepit cui^o vnitas vt cōmendare nō est dict^o di
 es p̄m̄. s̄ dies yn̄. nec ali^o ē sc̄ds aut̄ tern̄. au
 ceteri. s̄ idē ip̄e yn̄ ad implendū senariū vñ se
 p̄tenariū numez̄ repetit^o est p̄pter senariā vel
 septenariā cognitōz. senariā sc̄z opim̄ que fec̄
 de^o ⁊ septenariā q̄etis dei. **L**um̄ em̄ dixit deus
 fiat lux: ⁊ facta est lux. si recte i hac luce creatio
 intelligit̄ angeloz. p̄fecto facti sūt p̄cipēs lu
 cis eterne. q̄ est ip̄a icōmutabil̄ sapia dei p̄ quā
 facta sūt oia. quez̄ dicim^o vnigenitū dei filiū.
 vt ea luce illuminati qua creati fierent lux ⁊ vo
 carent̄ dies p̄cipatōe icōmutabilis lucis ⁊ di
 ei q̄d est verbuz dei. p̄ q̄d ⁊ ip̄i. ⁊ oia facta sūt.
Lumen q̄ppe vez̄ q̄d illūinat oēm hoiez̄ i hūc
 mundū venientem. hoc illuminat ⁊ oēm āgelū
 mūdū. vt sit lux non in seip̄o. s̄ in deo. a quo si

Seci. j.
Bas. 3
Ps. 48.
Job. 38.
Seci. j.
Job. j.

auertit angel⁹ sit imund⁹. sic sūt om̄s q̄ vocant̄
 imūdi spūs: nec iā lux in dño fm̄ seipsis tenebre
 priuati p̄cipatione lucis eterne. **M**ali enim
 nulla nāta ē: s̄ amissio boni mali nomē accepit
 e. **S**t itaq; bonū solū simplex: **¶ La. X.**
 ob hoc solū icōmutabile qd̄ ē de⁹. **A**b hoc
 bono creata sūt oīa bona: s̄ nō simplicita: t̄ ob h̄
 murabilia. **C**reata sane in quā. i. facta nō geni-
 ta. **Q**d em̄ de simplici bono gēitū ē. p̄ simplex
 ē: t̄ h̄ est qd̄ illud de q̄ genitū ē: q̄ duo p̄ez t̄ fili
 um dicim⁹: t̄ vtrūq; h̄ cū spūsc̄to vn⁹ ede⁹: q̄ sp̄
 rit⁹ p̄is t̄ filij. spūsc̄tus. p̄p̄a qd̄ā norōe h̄ no-
 minis i sacris l̄ris nūcupat̄. **A**li⁹ aut̄ ē q̄ p̄ fili
 us: qz nec p̄ ē nec fili⁹. s̄ ali⁹ dixi nō aliud: qz t̄ h̄
 p̄ simplex p̄ter q̄ bonū ē icōmutabile t̄ coe-
 nū. **E**t h̄ trinitas vn⁹ ede⁹: nec iō nō simplex qz
 trinitas. **N**eq; em̄ p̄ h̄ naturā istā boni simpli-
 cē dicim⁹: qz p̄ i ea sol⁹: aut sol⁹ fili⁹. aut sol⁹ spi-
 ritusc̄tus: nō em̄ sola ē ista nois trinitas sine s̄ba
 p̄sonaz. sic s̄belliani heretici putauerūt. **P**at̄ q̄
 genuit simplex ē: t̄ fili⁹ q̄ genit⁹ ē parit simplex ē
 t̄ h̄ ē qd̄ illō d̄ q̄ genit⁹ ē. **S**z iō simplex d̄: qm̄ qd̄
 h̄z h̄ ē exceptio qd̄ relatiō q̄q; p̄sona ad alterā d̄:
Nā vtiq; p̄ h̄z filiū. nec t̄n̄ ip̄e est fili⁹. t̄ fili⁹ habz
 p̄m̄. nec t̄n̄ ip̄e ē p̄. **I**n q̄ ḡ ad semetip̄m d̄: nō
 ad alterz: hoc ē qd̄ h̄z: sic ad seip̄m d̄: viuēs h̄ndō
 vtiq; vitam et eadem vita ip̄e est. **P**ropter h̄
 itaq; natura dicitur simplex cui non sit aliud ha-
 bere quod vel possit amittere. vel aliud sit ha-
 bens aliud qd̄ habet: sic vas aliquē liq̄rem. aut
 corp⁹ colorē. aut aer lucē siue feruorē. aut aīa sa-
 piētā. **N**ihil em̄ h̄oz est id qd̄ h̄z. nā neq; vas li-
 quorē: nec corp⁹ color. nec aer lux siue feruor:
 neq; aīa sapia ē. **H**inc ē q̄ etiā p̄uari p̄nt rebus
 q̄s h̄nt. t̄ in alios habit⁹ v̄l q̄litates v̄ri atq; mu-
 tari: vt t̄ vas euacuet̄ h̄ūorē q̄ plenū est. t̄ corp⁹
 decoloret̄. t̄ aer tenebre scat siue frigescat. t̄ aīa
 despiat. **S**z t̄ si sit corp⁹ icorruptibile q̄le sc̄is in
 resurrectōe p̄mittit̄. h̄z qd̄ ē ip̄i⁹ icorruptōis in-
 amissibile q̄litate. s̄ manētē s̄ba corpali. nō hoc ē
 qd̄ ip̄a icorruptio. **N**ā illa etiā p̄ singlas p̄es cor-
 pistota ē. nec alibi maior. alibi minor. neq; ei vlla
 ps ē icorruptior: q̄ altera. **C**orp⁹ v̄o ip̄m mai⁹ ē i
 toto q̄ in pte. t̄ cū alia ps ē i eo āplior. alia m̄ior:
 nō ea q̄ āplior ē icorruptior. q̄ ea q̄ m̄ior. **A**liud
 est itaq; corp⁹ qd̄ nō vbiq; sui totū ē. alia icorru-
 ptio q̄ vbiq; ei⁹ tota ē. qz oīs ps icorruptibil⁹ cor-
 pis etiā ceteris iequalē q̄lī in corrupta ē. **N**eq;
 em̄ vbi ḡra qz digit⁹ m̄ior ē q̄ tota man⁹. iō in-
 corruptibilior man⁹ q̄ digit⁹. **I**ta cū sint ineq;
 les man⁹ t̄ digitus. eq̄lis ē t̄n̄ icorruptibilitas
 man⁹ t̄ digiti. **A**c p̄ hoc q̄uis a corpe icorrupti-
 bili i se p̄abil⁹ icorruptibilitas sit. aliud ē t̄n̄ s̄ba q̄
 corp⁹ d̄: aliud q̄litas ei⁹. q̄ icorruptibile nūcu-

pat̄. **E**t iō sic etiā nō hoc ē qd̄ h̄z aīa q̄ ip̄a. etiā si
 sp̄ sit sapiēs. sic erit cū a p̄nti miseria liberabit⁹ qz
 lz tūc sapiēs sit i eternū. p̄cipatōe t̄n̄ icōmu-
 tabilis sapie sapiēs erit q̄ nō est qd̄ ip̄a. **N**eq; ei
 si aer ifusa luce nūquā deserat. iō nō aliud ē ip̄-
 se. aliud lux q̄ illuminat̄. **N**eq; hoc ita dixerim q̄si
 aer sit aīa qd̄ putauit qd̄ā q̄ nō potuerunt in-
 corpeā cogitare naturā. **S**z h̄nt h̄ ad illa etiā in-
 maḡ disparilitate de spūalitate quādā similitu-
 dinē. vt nō incōuenient̄ dicat̄: sic illuminare aīaz
 incorpeā luce incorpea simplicitis sapie dei sic il-
 luminat̄ aeris corp⁹ luce corpea: t̄ sicut aer te-
 nebre scit ista luce desert⁹. **N**ā nihil sunt aliud q̄
 dicunt̄ locoꝝ q̄ rucunq; corpalū tenebre. q̄ aer
 carēs luce. ita tenebre scere aīam sapie luce pri-
 uatā. **S**c̄dm̄ hoc ḡ dicunt̄ illa simplicita. q̄ p̄nci-
 palit̄ vere q̄ diuīa sunt. q̄ nō ē aliud i eis q̄litas
 aliud s̄ba. nec alioꝝ p̄cipatōe. vel diuīa. vel sa-
 piētia vel bt̄a sūt. **L**etex dicit⁹ ē in scriptur̄. sc̄is
 spūsc̄tus sapia multiplex. co q̄ multa i se h̄eat
 s̄ q̄ h̄z t̄ ē. t̄ ea oīa vn⁹ est. neq; em̄ multe sunt
 s̄ vna sapia est. i q̄ sūt im̄ēi qd̄ā atq; infiniti the-
 sauri rex̄ intelligibiliū. i q̄b̄ sunt oēs inuisibiles
 atq; icōmutabiles rōes rex̄. etiā visibiliū t̄ m̄-
 tabiliū. q̄ p̄ ip̄am facte sūt. qm̄ de⁹ nō aliqd̄ ne-
 scīes fecit: qd̄ nec de q̄libet hoīe artifice recte di-
 ci p̄t. **P**orro si scīes fecit oīa. ea vtiq; fec̄ q̄ no-
 uerat. **E**x q̄ occurrit aīo qd̄ā mirū s̄ t̄n̄ v̄z qd̄
 iste mūd⁹ nob̄ not⁹ ēē non posset nisi esset. deo
 aut̄ nisi notus esset. esse nō posset. **¶ La. XI.**
Que cum ita sint. nullo quidez mō fm̄ ali-
 qd̄ t̄pis spaciū p̄i⁹ erāt illi spūs tenebre q̄s
 angelos dicim⁹. s̄ simul vt facti sūt. lux facti sūt
 non t̄n̄ ita t̄n̄ creati vt quoq; mō eēt. t̄ q̄q; mō
 viuerēt. s̄ etiā illuminati vt sapient̄ bt̄eq; viue-
 rēt. **A**b hac illuminatōe auersi qd̄ā āgeli. nō solū
 nō obrinuerūt excellētā sapiētis bt̄eq; vite. q̄
 p̄culdubio nō nisi eterna ē certā atq; secura. s̄
 t̄ rōnalē vitā lz ispiētē sic h̄nt. vt eā nō possint
 amittere. nec si velint. **Q**uaten⁹ aut̄ aīq; pec-
 casset̄ illi⁹ sapie fuerit p̄cipes: definire q̄s p̄t
In ei⁹ t̄n̄ p̄cipatōe eq̄les fuisse istos ill⁹ q̄ p̄pte
 rea vere pleneq; bt̄i sūt: qm̄ neq; de sue bt̄itu-
 dinis eternitate fallunt̄. quō dicturi sum⁹: qn̄ q̄
 dē si eq̄les i ea fuissent. etiā isti i ei⁹ eternitate mā-
 sisset p̄i⁹ bt̄i qz p̄i⁹ certū. **N**eq; ei sic vita q̄ diuictū
 q̄s fuit. ita et̄na vita x̄a cū dici possit. si finē habi-
 tura sit. **S**i qd̄ē vita t̄n̄ mō viuēdo. et̄na x̄o finē
 nō h̄ndo noiata ē. **Q**uapropt̄ q̄uis nō qd̄ qd̄ est
 h̄ū p̄tinuo bt̄n̄ sit. d̄ em̄ etiā penal̄ ignis eter-
 nus. t̄n̄ si x̄e p̄fecteq; bt̄a vita nō nisset̄na ē. si er-
 rat tal̄ istoz vita bt̄a qz q̄n̄q; destrura. t̄ p̄p̄ea
 si et̄na: siue id scirēt. siue nescīetes alio putarēt
 qz scientes timor. nescīetes error. bt̄os cē vtiq;

Liber

non sinebat. Si autem vita nesciebatur ut falsis incertus non fideretur: sed utrumque sempiternum an quicquid si non habiturum esset bonum suum: in neutra parte firma assensio ferrentur: ipsa de tanta felicitate cunctatio eam bene vite plenitudinem: quam in scriptis angelice credimus non habebat. Neque enim bene vite vocabulum ita pertrahunt ad quendam significatiois angustias: ut solum deum dicamus beatum: quod in ita de beatis est ut maior beatitudo esse non possit. In cuius comparatione quod angeli beati sunt sua quodam summa beatitudine quanta esse in angelis potest quod aut certum est.

Cap. XII.

Accipios enim huic tate beatitudini comparatos quod attinet ad rationalem vel intellectualem creaturam: beatos nuncupandos putamus. Quis enim primos illos homines in paradiso negare audeat beatos fuisse ante peccatum: quousque sua beatitudine quod diuturna vel utrumque eterna esset incertos. Fisset autem eterna nisi peccassent: cum hodie non imprudenter beatos vocemus. Quos videmus iuste accipere cum spe future immortalitatis hanc vitam ducere: sine crimine vastitate presciant: facile impetrantes peccatis huius infirmitatis divinam misericordiam. Qui igitur de sue pseueratione primo certi sint: de ipsa tamen pseueratione sua repuntur incerti. Quis enim hominem se in actione profectus iusticie pseueraturus usque in finem sciat: nisi aliquid reuelatione ab illo fiat certum. quod de hac re iusto latere quod iudicio: non omnes instruit sed neminem fallit. Quantum itaque pertinet ad delectationis partem boni: beatior erat primum homo in paradiso: quod quilibet iustus in hac infirmitate mortali: quantum autem ad spem futuri boni: beatior quilibet in quibuslibet cruciatibus corporis cui non opinio. Sed certa veritate manifestum est: sine fine se habiturum omni molestia carere societate angelorum in participatione summi dei quod erat ille homo sui casus incertus in magna illa felicitate paradisi.

Cap. XIII.

Locirca cuius iam non difficulter occurrit quod utroque puncto effici beatitudinem quam recto proposito intellectualem natura desiderat: habet est utrumque bono incommutabili quod deus est sine ulla molestia persuasus: et in eo se eternum esse mansurum: nec ulla dubitatione contentus nec ulla errore fallas. habet hinc angelos lucis: pia fide credimus: habet nec ante quod caderet habuisse angelos peccatores: quod sua puritate illa luce puri sunt puri ratione colligimus: habuisse tamen aliquam et si non presciant beatitudinem: si vitam egerint ante peccatum profecto credendi sunt. Aut si dux videat quodammodo facti sunt angeli: alios credere ita factos ut non acceperet presciant vel pseueratione vel casus sui: alios autem ita factos ut veritate certissima eternitatem sue beatitudinis nossent: sed equalis felicitatis omnes ab initio creati sunt: et ita fuerunt donec isti qui nunc male sunt ab illo bonitatis lumine sua voluntate cecidissent: profecto multo eduri nunc putare angelos sanctos eterne sue beatitudinis incertos:

et ipsos de semetipsis ignorare: quod nos de illis per scripturas sanctas nosse potuimus. Quis enim catholicus christianus ignorat nullum novum diabolum ex bonis angelis ulterius futurum: sic nec istum in societate bonorum angelorum ulterius rediturum. Veritas quippe in euangelio sanctis fidelibusque permittit: quod erunt equalis angelis dei: quod etiam permittit quod ibunt in vitam eternam. Porro an si nos certi sumus: nunquam nos ex illa lapsi mortali felicitate casuros: illi vero certi non sunt iam potiores non equalis eis erimus. Sed quod nequam veritas fallit: et equalis eis erimus. profecto etiam ipsi certi sunt sue felicitatis eterne. Qui illi aliquid certi non fuerunt: non enim erat eorum eterna felicitas cuius certi essent quod finem fuerat habitura: restat ut autem ipse fuerint aut si par es fuerint post istorum ruinam illis certa scientia sue sempiternae felicitatis accesserit. Nisi forte quis dicat id quod dominus ait de diabolo in euangelio: ille homicida erat ab initio: et in veritate non stetit: sic esse accipit dum ut non solum homicida fuerit ab initio: id est in initio humani generis: ex quo veritas homo factus est quod decipiendo possit occidere: veritatem ab initio suum perditiois in veritate non steterit: et ideo nunquam beatus cum sanctis angelis fuerit suo recusans esse subdit creatori: et superbia sua velut purata parte elatus: ac per se fallax et fallax: quod neque unquam parte oportet evadit. Et quod per se subiectionem noluit tenere quod deus est: affectat per superbia elatus simulare quod non est: ut sic intelligat etiam quod beatus Jobes apostolus ait: ab initio diabolus peccat: habet ex quo factus est iusticia recusavit: quam nisi pia deorum subdita voluntas habere non posset. Huic inique quod quis acquiescit: non cum illi hereticus sapit: in manicheis: et si quod alie pestes ita sentiunt: quod sua quodammodo propria ratione ex aduerso quodam principio diaboli habeat naturam mali: quod tanta vanitate desipiunt: ut cum verba ista euangelica in auctoritate nobiscum habeant: non attendant non dixisse dominum a veritate alienum fuisse: sed in veritate non stetit: ubi a veritate lapsus intelligi voluit in quo veritas si stetit ei periticeps factus: beatus cum sanctis angelis permaneret.

Ca. XIII.

Ubi cecit ante iudicium quod si quissemus in ostendat quod in veritate si steterit atque ait: Quod non est veritas in eo. Et ait in eo: si in illa steterit. Locutio autem domini est minus visitata. Sic enim videtur sonare. In veritate non stetit quod non est veritas in eo: tamen ea sit cum veritate non steterit: quod in eo veritas non sit: cum potius ea sit cum veritate non sit: quod in veritate non stetit. Ista locutio est in psalmo ubi ait: Ego clamaui: quoniam exaudisti me deus: quod cum dixisset: ego clamaui: tamen ab eo querere tur in se clamasse monstrare: ab effectu exauditionis dei clamor sui ostendit affectum: tamen diceret: Dico modo clamasse me: quoniam exaudisti me. XV

Mat. 22
Mat. 23

Job. 2

Job. 3

Job. 8

Job. 8

Ps. 16

Job 3

Quod etiam ait de diabolo Jobes. Ab initio diabolus peccat. non itelligit quod inde voluit asserere peccati naturam cum nunc nullum sit omnino peccatum. Sed quod rursus prophetice testimonij siue quod esaias ait. Ibi figurata persona principis Babilonie diabolum notans: quod cecidit lucifer qui mane oriebat: siue

Esa 14

quod Ezechiel in delicijs paradisi dei fuisti omni lapide precioso ornatus ubi intelligitur fuisse aliquando sine peccato. Nam expressi ei paulo post dicitur: Ambulasti in diebus tuis sine vicio. Que si aliter puenienti intelligi nequeunt: oportet etiam illud quod dicitur esse in veritate non steterit: sic accipiamus. quod in veritate fuerit: sed non permanserit. Et illud quod ab initio diabolus peccat: non ab initio ex quo creatus est peccare putandum est. sed ab initio peccati quod ab ipsius supbia cepit esse peccatum. Nec illud quod scriptum est in libro Job. cum de diabolo sermo esset. Hoc est initium signum domini quod fecit ad illudendum ab angelis suis. Cuius nomen est etiam psalms ubi legitur. Draco hic quem fixisti ad illudendum ei. sic intellegendum est. ut existimemus talis ab initio creatum cui ab angelis illudere. sed in hac pena post peccatum ordinatum. Initium ergo eius signum est domini. Non enim est vlla natura in extremis infimisque bestioles quam non ille constituit. a quo est omnis modus. omnes species. omnis ordo. sine quo nihil reperiuntur inveniiri vel cogitari potest quanto magis angelica creatura. quae omnia a quo dicitur didicit nase dignitate procedit. La. XVI

Ibidem

Ab his enim quae quomodo sunt et non sunt quod de ea facta sunt. proponunt viuentia non viuentibus: sic ea quae sunt vim gignunt. vel etiam appetendi his quae isto motu carere. et in his quae viuunt proponunt sentientibus. sic arboribus animalia. Et in his quae sentiunt. proponunt intelligentibus. sic homines pecoribus.

Job 3

Et in his quae intelligentibus proponunt immortalia mortalibus. sicut angeli hominibus aliorum proponunt naturam ordie. Est autem aliorum aliorum pro suo cuiusque vsu estimatiouis modus. quod fit ut quaedam sensu carentia. quae busdam sentiuntibus proponantur intantum ut si praesens esset ea pro suo de natura auferre vellemus. siue quez in ea locum habet ignorantes. siue etiam sciamus nris ea comodis postponentes. Quis enim non domi sue panem habere quae mures. numeros quae pulices malit. Sed quod mixtum cum in ipsorum etiam hominum estimatioue quae certe natura tate dignitatis. plerumque carum compe equum quae seruum. gemma quae familia. Ita in tali libertate iudicandi plurimum distat ratio perfiderant. a necessitate indigent. seu voluptate cupientis. cum ista quod pro seipsum in rebus gradibus pedat necessitas autem quod propter quod expetat cogiter. et ista quod vix lucument. appareat. voluptas vero quid iocundum corporis sensibus blandia exquirat. sed tamen valet in

Job 140

naturam rationabilis quaedam veluti pondus voluptatis et amoris ut cum ordie nase agitur hominibus tamen lege iusticie boni homines malis angelis proferantur. La. XVII

Ps 103

Propter naturam naturae ipsi non propter malicia diaboli dicitur recte intelligimus. Hoc est initium signum domini quod si ne dubio ubi est viciu malicie. natura non vitata pfect sit. Initium autem ita contra naturam est. ut si possit nisi nocere naturae. non itaque est viciu recedens a deo. nisi natura cuius id viciu est potest contempneret esse cum deo. quae propter etiam voluntas mala. grade testimonium est nature bonae. sed deus sic natura bonae optimus creator est. ita malae voluntatum iustissimus ordinator. ut cum male ille viciu naturae bonis: ipse bene viciu est voluntatum malis. Itaque fecit ut diabolus institutio illi bonus: voluntate sua malus. inferioribus ordinarum illudere ab angelis. et ut propter temptatores eius scis quibus eas obesse desiderat. Et quoniam deus cum eum proderet fuisse malignitatis eius non erat viciu ipsi. et prouidebat quod bona de malis eius ipse facturus propter peccatum autem Draco hic quem fixisti ad illudendum ei. ut in eo ipso quod eum fixit. pro sua bonitate bonum iam pro sua proscia propter se intelligat. quod illo viciu in malo. La. XVIII

Ps 103

Et quod deus vult non dico angelorum sed vel hominum crearet quem malum futurum esse proscisset. nisi propter nosset quod eos bonorum vsibus comodaret. atque ita ordinem scilicet tam pulcherrimum carmen est ex quibus dicitur quae antithetis honestaret Antitheta ei quae appellatur in ornamento locutiouis sunt decetissima. quae latine appellatur opposita. vel quod expressi dicitur contra posita. non est apud nos hoc vocabuli consuetudo. cum tamen eiusdem ordinem locutiouis etiam sermo latinus viciu imoligues omni generum his antithetis et paulus apostolus scilicet ad corinthios epistola. illud locum suauiter explicat ubi dicitur. Per arma iusticie a dextris et a sinistris. pro gloria et ignobilitate. pro familia et bona famam. ut seductores et veraces. ut quae igratur et cogscimur: quasi morietes. et ecce viuimus ut coerciti et non mortificati. ut istes spiritus gaudetes. sic egem multos aut ditates. tamque nihil habites et oia possidetes. sic ergo ista contraria contrarijs opposita sermo pulchritudine reddunt. ita quaedam in rebus sunt rebus eloquentia contrarior oppositio scilicet pulchritudo compositi aptissime hoc positum est in ecclesiastico hoc modo Contra malum bonum est et contra mortem vita. sic contra peccatum et sic ituef in oia opa altissimi. bona contra bona. vnum contra vnum.

2. Cor. 6.

Quis itaque diuini sermois. La. XIX

Ecc 33

Obscuritas est ad hoc sit viciu quod plures sentias dicitur propter et in luce noticie pro ducit. dum alius eum sic alius sic intelligit. ita tamen ut quod in obscuro loco intelligitur vel attestatio rebus manifestat. vel alijs locis mihi dubijs asseratur. siue cum multa tractantur. ad id quod perueniat. quod sensit ille qui scripsit. siue id lateat. sed ex occasione tractate pro funde obscuritatis: alia quaedam vera dicantur: non

mibi videtur ab opibus dei absurda sententia. si
cū lux illa p̄ma est facta: angeli creati in re ligū
z in sc̄tōs āgelos z in m̄dos fuisse discretū: vbi

Gen. 1. dictū est. Et diuisit de⁹ in lucē z tenebras: z vo
cauit de⁹ lucē diē: z tenebras vocauit noctem.
Solutus q̄ppe ille ista discernere potuit: q̄ potuit
etiā p̄us q̄ caderēt p̄scire casuros: z lumie pri
uatos veritatē i tenebrosa supbia remansuros

Ibidem.
Ibidem.

Hā in istū nob̄ notissimū diē z noctē. i. in h̄c
lucē z has tenebras vulgarissimas sensib⁹ n̄ris
lumiaria celi: vt diuiderēt impauit. Fiant in q̄t
lumiaria i firmamēto celi vt luceāt sup̄ terram
z diuidāt in diē z noctē. Et paulo post. Et fecit
in q̄t de⁹ duo lumiaria magna: lumiare mai⁹ in
p̄ncipia dei: z lumiare min⁹ i p̄ncipia noctis: et
stellas: z posuit illas de⁹ i firmamēto celi. luce
re sup̄ terrā: z p̄esse diei z nocti: z diuidere iter
lucē z tenebras. In illā x̄o lucē q̄ sc̄tā societas
angeloz est: illustratōe veritatē i intelligib⁹ ful
gēs: z ci p̄trarias tenebras. i. maloz āgeloz a
uerfoz a luce iusticie teterrimas mētes: ip̄e di
uidere potuit cui etiā futurū non nature: s̄ vo
luntatis malum occultū. aut incertum esse nō
potuit.

Capitulum. XX.

Eniqz nec illud est p̄tereundū silentio
q̄ vbi dixit de⁹: fiat lux z facta ē lux: cō

Gen. 1.

tinuo subiūctū est: z vidit de⁹ lucē qz bonū ē. **Hā**
postea q̄ sepauit in lucē z tenebras: z vocauit
lucē diē: z tenebras noctē: ne sil cū luce etiā tali
bus tenebris testimoniū placiti sui p̄hibuisse vi
deret. **Hā** vbi tenebre i culpabiles sunt: in q̄s
z lucē istā his oculis p̄spiciam lumiaria celi diuisi
dūt: nō aū: s̄ post inferē. Et vidit de⁹ qz bonū ē:
z posuit in q̄t illa i firmamēto celi lucere sup̄ ter
rā: z p̄esse diei z nocti: z separe in lucē z tene
bras. Et vidit de⁹ qz bonū ē. Utrūqz placuit qz
vtrūqz sine pctō ē. Ubi aū dixit de⁹ fiat lux: z fa
cta ē lux: z vidit de⁹ lucē qz bona ē: z postmodū
inferē. Et sepauit de⁹ in lucē z tenebras: voca
uitqz de⁹ lucē diē: z tenebras vocauit noctē: nō
hoc loco additū ē: z vidit de⁹ qz bonū ē ne vtrū
qz appellaret bonū: cū eēt hoz alterū malū vi
tio p̄prio nō natura. Et iō sola ibi lux placuit
p̄ditori: tenebre aū angelice z si fuerāt ordinā
de n̄ tū fuerāt approbāde.

Ibidem.

Ca. XXI

Quid em̄ est aliud itelligēdū in eo q̄ p
oia d̄r: vidit de⁹ qz bonū est: nisi operi

Gen. 1.

ap̄obatio s̄m artē facti q̄ sapia dei est: Deus
aū n̄ vsqz adeo cū diē factū ē: tūc didicit bonū
vt nihil coz fieret z si ei fuisset i cognitū. Dū ḡ
vidit qz bonū est: qd̄ nisi vidisset aūqz fieret: n̄
vriqz fieret: docet bonū eē: nō discit. Et plato q̄
dē plus ausus ē dicere: clarū eē sc̄z deū gaudio
mūdi vniuersitate p̄fecta. Ubi z ip̄e non vsqz

**Plato in
thimeo.**

adeo despiciat vt putaret deū sui opis noui
tate factū beatiorē. s̄ sic oñdere voluit artifici
suo placuisse iā factū: qd̄ placuerat i arte faci
endū. nō q̄ vllō mō dei sc̄ia varietē. vt aliud in
eo faciāt q̄ nōdū sūt. aliud q̄ iā sūt. aliud q̄ fue
rūt. **Hō** ei more n̄ro ille vel qd̄ futurū ē p̄spicit
vel qd̄ p̄s ē aspicit vel qd̄ p̄teritū est respicit
s̄ alio mō quodā a n̄raz p̄uetudie cogitatio
nū lōge alteqz diuerso. Ille q̄ppe nō ex h̄i illd̄
cogitatōe mutata. s̄ oīno i cōmutabilē videt
ita vt illa qd̄ q̄ p̄alif sūt. z futura nōdū sint:
z p̄ntia iā sint. z p̄ntia tā nō sūt. ip̄e x̄o h̄o iā sta
bili ac sempiterna p̄ntia cōprehēdat. nec alif o
culis. alif mēte. nō ei ex aīo p̄stat z corpe. nec
alif nūc. alif antea. z alif postea. qm̄ nō sic n̄ra
ita ei⁹ q̄ sc̄ia triū tpm̄. p̄ntē videlz z p̄teriti vt
futuri varietate mutat. ap̄d quē n̄ ē imutatio
nec moimti obūbratio. Neqz ei ei⁹ int̄tio d̄ co
gitatōe i cogitationē trāsit. in cui⁹ corpeo cō
tuitu sil adsūt cūcta q̄ nouit. Qm̄ tpa ita nouit
nullis suis tpalib⁹ notionib⁹. quē admodū tē
poralia mouet nullis suis tpalib⁹ motib⁹. **Ibi**
ḡ vidit bonū eē qd̄ fecit. vbi bonū eē vidit. vt fa
ceret. **Hec** qz factū vidit sc̄iaz duplicauit. vel
ex aliq̄ pte auxit tāqz miorē sc̄ie fuerit p̄us qz
faceret qd̄ videret. q̄ taz p̄fecte nō oparet ni
si tā p̄fecta sc̄ia cui nihil ex ei⁹ opib⁹ adderet.
Quapropt̄ si tñmō nob̄ i sinuādū eēt qd̄ fece
rit lucē. sufficeret dicere de⁹ fecit lucē. **Si** aū nō
solū qd̄ fecerit verū etiā p̄ qd̄ fecerit. fat̄ esset
ita enūciari. z dixit de⁹ fiat lux. z facta ē lux. vt
nō tñm deū. s̄ et p̄ verbū lucē fecisse nossemus.
Quia x̄o tria qd̄a marie sc̄ieda d̄ creata nob̄
optuit i timari. qd̄ ea fecerit. p̄ qd̄ fecerit. q̄re
fecerit. de⁹ dixit in q̄t. fiat lux. z facta ē lux. vt
dit de⁹ lucē qz bōa ē. **Si** ḡ q̄rim⁹ qd̄ fecerit. de⁹
ē. **Si** p̄ qd̄ fecerit. dixit fiat z facta ē. **Si** q̄re fe
cerit. qz bōa ē. nec auctor ē excellētiō: dō. nec
ars efficacior dei x̄bo. nec cā melior qz vt bo
nū crearet a bono dō. **Hāc** ē p̄lo cām p̄dendi
mūdi iustissimā dicit. vt a bono deo bōa opa fi
erēt. siue ista legerit: siue ab his q̄ legerāt so
te p̄gnouerit. siue acerrio i genio iuisibilia dei
p̄ ea q̄ facta sūt itellecta p̄spererit. siue ab his
q̄ ista p̄spererāt z ip̄e didicerit.

Fac. j.

Gen. j.

Gen. j.

**Plato in
thimeo.**

Roma. j.

Ca. XXII

Inc tñ cām. id ē ad bōa creāda dicit
bōitatē di. hāc in qz cām tā iustā atqz
idoneā. q̄ diligēt p̄siderata z pie co
gitata. oēs p̄rouersas q̄rētū in d̄ originē ter
miat. qd̄a heretici n̄ vidēt. qz egenā carnalib⁹
fragilēqz mortalitatē. iā d̄ iusto supplicio v̄cien
tē dū ei si p̄uēit plima offendūt. sic ignis aut
frigus aut fera bestia. aut quid huiusmodi.
Hec attendunt. qz vel in suis locis naturalib⁹

vigeant: pulchroq; ordine disponant: q̄stumq; vniuersitati ex p suis portib; dcois tāq; si eis cōez republicā offerāt. vñ nobis ipis icōgruēter atq; scient vramur cōmoditat; attribuāt: ita vt venena ipa q̄ p incōueniētiā pñciofa sūt cōuenient; adhibita ī salubria medicamēta d̄tan tur. q̄s a p̄trario etiā h̄ qb; delectant; sic cib; et pot; et ista lux ī moderato et impo:itio vsu no xia sentiant. **U**ñ nos admonet diuina puiden tia nō res insipient; vitupare. s; vtilitatē reruz diligēt; īq̄rere. et vbi n̄ ī genitū vñ īfirmas deficit: ita credere occultā fīc erāt q̄daz q̄ vix potuim; iuenire. q; et ipa vtilitat; occultatio: aut hūilitat; exercitatio ē aut elatōis attritio cū oīno natura nulla sit malū. nomēq; h̄ nō sit nisi p̄uatois boni. s; a terrenis vsq; ad celestia et a visib; ib; vsq; ad inuisibilia sūt alijs alia bo na. alijs alia meliora. ad h̄ ineq̄lia vt eēt oīat **D**e aut; ita ē artifex magn; ī magnis: vt mīoz nō sit ī quib; **Q**ue pua nō sua grāditate. nā pē na nulla ē. s; artific; sapia merēda sūt. sic ī sp̄ visib; hōis: si vñ radat; sup̄ciliū: q̄ ppe mo dū nihil corpi et q̄ ml̄tū detrahīt pulchritudī. qm̄ nō mole p̄stat. s; distat a p̄litate ac dimēsiō ne mēbroz: **N**ec sane multū mirādū ē. q; h̄ q; nōnullā malā putāt eē naturā suo q̄dā. p̄po ex ortā. p̄pagat; p̄ncipio nolūt accipe istā cau sa; creatōis rez. vt bon; de; p̄deret bona. cre dētes eū poti; ad h̄ mūdāna molimīa rebellā tis aduersū se malī repellēdi extrēa necitate p̄ductū. suāq; naturā bonā malo coercēdo su p̄adoq; mīscuisse q̄ turpissime pollurā et crude lissime capriuātā. et opp̄saz labore magno vix mūdet ac liberet. nō totā tñ. s; q; ei; nō potuer it ab illa inq̄natōe purgari regmē ac vinculū furuz host; vici et inclusi. **S**ic aut; manichei n̄ despēt vel poti; īsanirēt. si dei naturā sicuti ē icōmutabilē atq; oīno icorruptibilē crederēt cui nocere nulla res possit aīaz vñ q̄ volūtate mutari īdeteri; et p̄cto cor: r̄ipi potuit. atq; ita icōmutabil; d̄itar; luce p̄uari. nō dei p̄re nec ei; nature q̄ dei est. s; ab illo p̄ditā lōge imparē cō ditor; xp̄iana sanitate sentirēt. **Ca. XXIII.**

Ed ml̄to ē mirādū apli; q; etiā q̄dāq; vñ nobiscū credūt oīm rez eē p̄nci piū. nullāq; naturā q̄ n̄ ē q̄d de; ē nisi ab illo p̄ditore eē n̄ posse. noluerit tñ istā cām fa b̄icādi mūdi tā bonā ac simplicē bñ ac simplr credere. vt de; bon; p̄deret bona: et eēt post deū q̄ non eēt q̄d est de;. bona tñ q̄ n̄ faceret nisi bon; de;. **S**ed aīas dicūt nō q̄dē p̄tes dei; factas a deo. peccasse a deo p̄ditore. recedēs o; et diuersis p̄gressib; p̄diuersitate p̄cto; a telis vsq; ad terras. diuersa corpa q̄si vincula

meruisse: tñc eē mūdū: eāq; cām mūdi fu isse faciendi: nō vt cōderent bona: s; vt mala cohiberent. **H**ic origenes iure culpaf. **I**n li br; ei; q̄s appellat piarchon: id est de p̄ncipijs h̄ sensit: h̄ sc̄p̄it. **U**bi plus q̄ dici p̄t miro; hō miez ī ecclīastic; lris tā docitū et exercitātū: nō attendisse p̄mū q̄ h̄ eēt p̄trariū sc̄pture huius tate auctis ītentiōi q̄ p̄ oīa opa dī subiūgens et vidit de; q; bonū ē: p̄pletisq; oib; īferens: et vidit de; oīa q̄ fec; et ecce bōa valde: nullā aliā cām faciendī mūdi ītelligi voluit: nisi vt bona fierēt a bono do. **U**bi si n̄cō peccasset: tñmo do natur; bonis eēt mūd; ornat; et plen;. **E**t q; peccatū ē: nō iō cūcta sūt īpleta p̄ctis: cum bonoz lōge maior; nūer; in celestib; sue natu re ordinē seruet. **N**ec mala volūtās: q; natu re ordinē seruare noluit: iō iusti dī leges oīa bñ ordinant; effugit: qm̄ sic pictura cū colore nigro loco suo posita: ita vniuersitas rez si q; possit itueri: etiā cū p̄cto; ib; pulchra ē: q̄uisq; seipos p̄sideratos sua defo:mitas turper. **D**e inde videre debuit origenes et quicumq; ista sapiūt: si hec opio vā eēt: mūdūz iō factum vt anie p̄ meritis p̄cto; suoz tanq; ergastula q; bus penaliter includerent; corpa acciperent: sup̄iora et leuioza q̄ minus: īferioza vñ et graui oza q̄ ampli; peccauerūt: demones: q̄b; dete ri; nihil ē: terrena corpa: quib; īferi; et graui; nihil ē: poti; q̄ hōies etiā bonos: potius etiā q̄ malos habere debuisse. **H**ūc vero vt ītelligeremus aīaz merita nō qualitativibus corpm esse pensanda: aereū possidet pessim; demon homo autēz et nūc licet malus: longe minoris mirioz; malicie: et certe ante peccatū tñ lu teū corpus accepit. **Q**uid aut; stult; dici pōt; q̄ istū solē vt in vno mūdo vnus eēt: non de cori pulchritudinū. vel etiā saluti rez corpa liū p̄suluisse artificē deū: sed hoc poti; euenit se q; vna aīa sic peccauerat vt tali corpe mere rē includi; **A**c hoc si cōtigisset: vt nō vna s; due: imo non due s; decē: vel centū: similiter equaliterq; peccassent: cētū soles h̄ret h̄ mūdus. **Q**d vt nō fieret: nō opific; p̄uisiōe mira bili ad rez corpalitū salutē decorēq; cōsultum est: sed cōtigat poti; tāta vnus aīe p̄gressiōe peccant;: vt sola corp; tale mereret. **N**on pla ne aīaz de q̄bus nescūt qd loq̄nt;: s; eoz ipoz q̄ talia sapiūt: multū lōge aditate et merito est coercenda p̄gressio. **N**ec ergo tria q̄ sup̄ius cōmendauī: cū in vnaquaq; creatura req̄run tur: quis eā fecerit: p̄ quid fecerit: quare fece rit: vt respondeat de; p̄ suū verbū: quia bona est: vtrū altitudine mystica nobis ipsa trini tas int̄metur: h̄ ē p̄r et filius et sp̄s sanct; : an

Sc̄i. 1.

audiendo odores olfaciendo saporibus gustando dura et mollia correctando sentimus: quorum sensibiliū etiā imagines et simillimas nec iam corporeas cogitatione etiam: memoria tenem⁹ et p ipas in istoz desideria cōcitamur: s sine vlla phantasia vel phantasmatū imaginatiōe ludificatoria: me esse me idqz nosse et amare certissimū est. **N**lla i his vīs academicoz argu-
 menta formido dicentiū. **Q**uid si faller⁹? **S**i em fallor: sū. **N**ā qui non est: vtiqz nec falli p̄t: ac phoc sū si fallor. **Q**uia ḡ sū q fallor. **Q**uō esse me fallor: qsi certū ē me eē si fallor? **Q**uia igitur esse q faller⁹: etiā si fallar pculdubio in eo q me noui esse nō fallor. **H**ōse qns ē aut vt etiā in eo q me noui nosse nō fallar. **S**icut em noui me eē: ita noui etiā hoc ipz nosse me. **E**aqz duo cū amo eundē qz amoze qddā scū nec iparis estimatiōis eis qz noui reb⁹ adiu-
 go. **H**ecqz em fallor amare me: cū in his q amo non fallar: quāqz si illa falsa essent: falsaz me amare verū esset. **N**ā quopacto recte rephē-
 derer et recte phiberer ab amoze falsoz: si me illa amare falsū esset. **E**ū vō et illa vā atqz cer-
 ta sint: qz dubitet q eoqz q amant: et ipē amo-
 ver⁹ et certus ē. **T**az Porro nemo est q esse se nolit: qz nemo ē q nō brūs esse velit. **Q**uō ei pōt brūs eē: si nihil sit? **Ca. XXVII.**

Ta vero vi quadā naturali ipm esse iocundū est: vt nō ob aliud et hi q mi-
 serī sūt nolint interire. **E**t cuqz semi-
 feros esse sentiant nō se ipsos de rebus: s mi-
 seriā suā pot⁹ auferri velint. **I**llis etiā q et sibi miserīmi apparent: et plane sunt: et nō soluz a sapientib⁹ qm stulti: verū etiā ab his q se bea-
 tos putant miserī iudicant: qz pauperes atqz mendici sūt: si qz immortalitatē daret: q nec ip-
 sa miseria moreret: pposito sibi q si in eadez miseria sp esse nolēt: nulli et nūqz eēt futuri: s oimō pituri. pfecto exultarēt leticia: et sic sp eligerent esse qz oimō nō esse. **H**uius rei test⁹ ē notissim⁹ sensus eoꝝ. **U**n em mori metuūt: et malūt i illa erūna viuere qz eā morte finire nisi qz satis apparet qz refugiat natura nō eē. **A**tqz ideo cū se nouerint esse mortuos: pro magno beneficio sibi hāc impendi misericor-
 diam desiderāt: vt aliqnto pductus in eadez miseria viuant tardiusqz moriant. **P**roculdu-
 bio ḡ indicāt immortalitatē saltē talē q nō beāt finē mendicitat⁹: qnta gratulatiōe susciperēt. **Q**uid aialta oia etiā irrōnalia quibus datus nō est ista cogitare: ab imensis draconib⁹ vsqz ad exiguos vermiculos: **H**onne se esse velle: atqz ob h interitū fugere oibus qbus pfit mo-
 tib⁹ in dicāt. **Q**uid arbutta oēsqz frutices q

bus null⁹ ē sensus ad vitandā manifesta mo-
 tiōe pnciem⁹? **R**ōne vt in auras tutū culmīs germen emittat: altius terre radices affigūt q alimentū trahāt: atqz ita suū qdāmōdo esse cōseruēt. **I**pa postreō corpa qb⁹ nō solū sēsus s nec vlla saltē semialis ē vira: ita tñ vel exili-
 unt in supna: vel in ima descendūt: vel libran-
 tur i medijs: vt essentiā suā ybi fm nāz pfit eē custodiant. **I**ā vō nosse qntū amē quāqz fal-
 li nolit hūana nā: vel hinc itelligi p̄t: q lamēta-
 ri qsqz sana mēte mauult: qz letari in amentia. **Q**ue vīs magna atqz mirabil⁹ mortalib⁹: p̄ter-
 boi aiantib⁹ nulla ē: licet eoꝝ qbusdā ad istaz lucē p̄tendā: multo qz nob sit acrior sēsus o-
 culoz: s lucē illā icorpeaz cōtingere nequnt q mens nra qdāmō radiat: vt de his oib⁹ recte iudicare possim⁹. **N**ā in qntū eā capim⁹: intrā-
 tuz id possumus. **V**erūtū inest sensib⁹ irrōna-
 liū aialitū: et si scia nullo mō: at certe qdā scē-
 tie similitudo: certa at rez corpaliū: nō qz sentiūt s qz sentiunt: sensibilia nūcupata sūt. **Q**uoꝝ in arbutis h sile ē sensib⁹ q alunt et gignunt. **V**erūtū et h oia corpalia latētes in nā cās hnt s foas suas qb⁹ m̄di hui⁹ visibil⁹ structura for-
 mosa ē: sentiendas sensib⁹ p̄bent: vt pro eo q nosse nō p̄t: qsi inotescere velle videant. **S**z nos ea sensu corpis ita capim⁹: vt de his si sen-
 su corpis iudicem⁹. **H**abem⁹ em aliū interior⁹ hois sensū isto lōge pstantiorē: q iusta et iusta sentim⁹: iusta p̄telligibile spēm: iusta p̄ ei⁹ sē-
 timus priuationē. **A**d hui⁹ sensus officiu: nō acies pupille: nō forame auricule: nō spiramē-
 ta nariū: nō gust⁹ fauciu: nō vllus corpous ta-
 ct⁹ accedit. **I**bi me et eē: et h nosse cert⁹ sū: et h a-
 mo atqz aare me sūt cert⁹ sū. **Ca. XXVIII.**

Ed b duob⁹ illis eēntia scz et noticia
 qntū amēnt in nob: et quēadmodū
 etiā in certis reb⁹ q infra sūt: eoꝝ repi-
 atur: et si differēs qdā tñ sūt i udo: q̄tū suscepti-
 bui⁹ opis rō vīsa ē postulare sat⁹ dixim⁹. **D**e a-
 more at q amant: vt et ipse a moꝝ amēnt: nō di-
 ctū ē. **A**mať at. **E**t hinc pbam⁹ q in hoib⁹ qui
 rectius amant: ipē mag⁹ amēnt. **H**ecqz ei vir bo-
 nus: merito dicit q scit qd bonū ē: s q diligit. **L**ur-
 ḡ et in nobilissimis nō et ipm amoꝝ nos amare
 sentim⁹: q amam⁹ qd qd boni amam⁹. **E**st em
 et amo: q amaf et qd amandū nō ē: et istū amoꝝ
 odit in se q illū diligit: q id amaf qd amanduz
 nō ē. **P**nt ei aho esse in vno hoie: et h bonū est
 hoī: vt illo pficiēte q bñ viuim⁹: iste deficiat q
 male viuim⁹: donec ad pfectū sanef: et in bo-
 nū cōmutet oē qd viuim⁹. **S**i em pecora esse-
 mus: carnalē vitā et qd fm sensū eiusdē ē ama-
 rem⁹: idqz eēt sufficiens bonū nrm: et fm h cum

Liber

ēēt nob̄ bñ: nihil aliud q̄rerem? **I**te si arbores
eēm̄: nihil q̄dē sētiēte motu aāre possem?
verūt̄ id q̄si appetere videremur: q̄ feratius
eēm̄ vberiusq; fructuose. **S**i essem lapides
aut fluc̄: aut vent̄: aut flāma: vel q̄d eiusmo
di: sine v̄llo q̄dā sensu atq; vita: nō tñ nob̄ de
esset q̄si q̄dā n̄foz locoꝝ atq; ordiis appetitus
Nā velut auozes cor̄pm̄ monent̄ sūt p̄dēz
siue seozsū grauitate: siue sur̄sū leuitate n̄ta
tur: ita n̄ cor̄p̄ p̄dēre sic anim̄ amore fert̄ q̄
cūq; fert̄. q̄m̄ iḡ hoies sum̄: ad n̄fi creatoris
imaginē creati: cui? ē d̄a efnitas: efnia x̄itas:
efnia x̄a caritas: estq; ipe efnia x̄a z cara tri
nitas: neq; p̄fusa: neq; sc̄pata. in his q̄dē reb̄
q̄ ifra nos sūt: q̄m̄ z ip̄a nec aliq̄ mō essent nec
aliq̄ sp̄e p̄ncrent̄: nec aliq̄e ordinē vel appe
terent̄ vel tenerēt̄: nisi ab illo facta essent: qui
sūme ē: q̄ sūme sapiēs ē: q̄ sūme bon̄ est tāq; p̄
oia q̄ fec̄ mirabili stabilitate currētes: q̄si q̄dā
ei? alibi maḡ: alibi min̄ ipsa vestigia colliga
mus: in nob̄ at̄ ip̄is ei? imaginē p̄tentes: tāq; p̄
m̄io: ille euāgelic̄ fili? ad nos metip̄os reuer
si surgam̄: z ad illū redeam̄ a q̄ peccando re
cesseram̄. **I**bi esse n̄m̄ n̄ habebit mortē: **I**bi
nosse n̄m̄ nō hēbit errorē: ibi amare n̄m̄ nō
hēbit offensionē. **N**ūc at̄ ista tria n̄fa q̄uis cer
ta teneam̄? nec alijs ea credam̄? testib̄. **N**os
ip̄i p̄ntia sentiam̄ atq; īteriore veracissimo
cernam̄? aspectu: tñ q̄ diu futura v̄l v̄t nūq; z
defutura: z q̄ si male: q̄ at̄ sibi agant̄ p̄uentu
ra sint: q̄m̄ p̄ nos ip̄os nosse nō possum̄: alios
hic testes vel q̄rim̄ v̄ hēim̄: d̄ q̄z fide cur nul
la dēat esse dubitatio: nō ē iste s̄ posterior erit
diligenti? differendi loc̄. **I**n h̄ at̄ libro de ciui
tate dei q̄ nō pegrinat̄ in hui? vite mortalita
te: s̄ immortalis sp̄ in celis est: id est angelis s̄a
cris d̄o coherentib̄: q̄ nec fuerūt ynq; nec fu
turi sūt desertores: inf̄ q̄s z illos q̄ efnā lucez
deserentes tenebre facti sūt: deū p̄mit? diui
sisse iā dixim̄: illo adiuuāte q̄ z cepim̄ vt pos
sum̄ explicemus. **Ca. XXIX.**

Ali q̄ppe angeli sancti nō p̄ verba sonan
tia deū discūt: s̄ p̄ ip̄am p̄ntiā imutabilis
x̄itat̄: h̄ ē x̄bū ei? vnigenitū. **E**t ip̄m x̄
bū z p̄rem z eoꝝ sp̄m̄ sanctū eāq; esse isepabi
lem trinitatē: singulasq; in ea p̄sonas vnā esse
sbam̄ z tñ oēs nō tres deos esse s̄ vnū deū z ita
nouert̄: vt eis maḡ ista sit nota q̄ nos ip̄i nob̄
cogniti sum̄. **I**psam q̄ creaturā meli? ibi: h̄ ē
sapia dei tāq; in arte q̄ facta ē: q̄ i ea ip̄a sciūt:
ac p̄ h̄ z seip̄os ibi meli? q̄ in seip̄is verūt̄ z in
seip̄is. **F**acti sūt em̄ z aliud sūt q̄ ille q̄ fec̄. **I**bi
q̄ tāq; in cognitiōe diurno: in seip̄is at̄ tāquā
in vesptina: sic supra iā dixim̄. **M**ultū at̄ dis

fert v̄t̄ in ea rōne cognoscat̄ aliqd̄ fm̄ quaz
factū ē: an in seip̄o: sic alif sc̄it̄: recitudo line
arū seu x̄itas figuraz cū itellecta p̄spicit̄: alif
cū in puluere scribit̄: z alif iusticia describit̄ in
x̄itate icōmutabili: alif in aia iusti: sic deinde
cetera: sic firmamentū inf̄ aq̄s sup̄iores z īfe
riores qd̄ celū vocatū est: sic deo: sū aq̄rū con
geries terreꝝ vocatione: z herbarū īstitutio atq;
q; lignoz: sic solis ac lūe stellarūq; cōditio: sic
ex aquis aialū: volucꝝ scz atq; pisciū beluaz
q; natū: sic q̄rūcunq; in tra gradiētūz atq;
repentiū: z ip̄ius hois q̄ cūct̄ m̄ tra reb̄? excel
leret. **O**ia h̄ alif in x̄bo dei cognoscunt̄ ab an
gelis v̄bi h̄nt̄ cās rōnesq; suas: id est fm̄ q̄s fa
cta sūt icōmutabilif p̄manentes: alif in seip̄io
illuc clarioꝝ: h̄ obscurioꝝe cognitiōe: velut ar
tis atq; opm̄: q̄ tñ opa cū ad ip̄i? creator̄ lau
dē venerationēq; referunt̄: tāq; mane luce
scit̄ i mētib̄? p̄replantū. **Ca. XXX.**

Ecce aut̄ p̄p̄ senarij nūeri p̄fectione z eo
dem die sexies repetito sex dieb̄? p̄fecta
narrant̄: nō qz deo necessaria fuerit mo
ra tpm̄ q̄si q̄ nō potuerit creare oia simul q̄de
inceps cōgruis motib̄ p̄agerēt tpa: s̄ qz p̄se
nariū numex ē opm̄ significata p̄fectio. **N**ūes
rus q̄ppe senari? p̄m̄ cōplet suis p̄tib̄: id ē sex
ta sui p̄te: z tertia: z dimidia: q̄ sūt vnū et duo
z tria: q̄ in sūmā ducta sex sūt. **P**artes aut̄ in
hac p̄sideratōe nūeroꝝ ille itelligende sūt: q̄
quote sint dici p̄t̄: sic dimidia tertia: q̄rta z de
inceps ab aliq̄ nūero denoiate: neq; em̄ exē
pli gr̄a: qz in nouenariō nūero q̄ttuoz ps aliq̄
ei? est: id̄ dici p̄t̄ q̄rta ei? sūt: vnū aut̄ p̄t̄: nā nona
ei? est: z tria p̄t̄: nā tertia ei? ē. **O**īūctē x̄o iste
due p̄tes ei? nona scz atq; tertia: id est vnū et
tria: lōge sūt a tora sūmā ei?: qd̄ ē nouē. **I**teq;
ī denario q̄rtnari? ē aliq̄ ps ei?: s̄ q̄rta sit dici p̄t̄
vnū at̄ p̄t̄: nā decia ps ei? ē hz z q̄ntā: q̄ s̄ duo
hz z dimidia q̄ sūt q̄nq;: s̄ he tres p̄tes ei? deci
ma z q̄nta z dimidia: id est vnū z duo z q̄nq; si
mul ducte nō p̄plent decē: sūt em̄ octo. **D**uo
denarij x̄o p̄tes nūeri in sūmā ducte: trāseunt
eū: hz em̄ due decimā qd̄ est vnū: hz sextā q̄ s̄
duo: hz z q̄rtā q̄ sūt tria: hz tertiā q̄ sūt q̄ttuoz:
hz z dimidia q̄ sūt sex: vnū at̄ z duo z tria z q̄
ttuoz z sex: nō duodeci: s̄ ampli?: id est sedeciz
sūt. **H**oc breuit̄ cōmemorā dū putauī ad p̄mē
dandā senarij nūeri p̄fectionē: q̄ p̄m̄ vt dixi p̄
tib̄? suis in sūmaz redact̄: ip̄e p̄ficiat̄: in q̄ p̄fecit
deus opa sua. **U**n̄ rō nūeri p̄tēnda nō est: q̄
ī mult̄ sanctaz septuraz loc̄ q̄ magni estimā
da sit elucet diligenti? ituet̄. **N**ec frustra in
laudibus dei dictū est. **S**omnia in mensura et
numero z pondere disposuisti.

Sec. 4

Cap. 31

Capitulum XXXI.

Gen. 2.

Septio at die: id eodē die septies
reperito: q̄ nūer^o etiā ip̄e alia rōne p
fect^o ē: dei req̄es cōmendat: in q̄ pri
mā sāctificatio sonat: Ita de^o voluit istū diem
in illis suis opib⁹ sāctificare: s̄ in req̄e sua q̄ n̄
bz vespam. Req̄e ei vlla creat̄a ē: vt etiā ip̄a a
liter in dei v̄bo: aliter i se cognita faciat aliam
velut diurnā: aliā velut vesptinā noticiā. De
septenarij porro nūeri perfectōe dici q̄dē plu
ra p̄nt. s̄ liber iste iā pl̄ix² ē: z vereor ne occasi
one cōperta scientiāz n̄fam leuiter maḡ q̄
vtiliter iactare velle videamur. Habenda est
itaq̄ rō moderationis atq̄ grauitat̄: ne for
te cū de nūero multū loq̄mur: mensurā z pon
dus negligere iudicemur. hoc itaq̄ sat̄ sit ad
monere: q̄ tor̄ ip̄ar p̄m^o nūer^o ternari^o est: to
tus par q̄ternari^o: ex q̄b⁹ duob⁹ septenari^o cō
stat. s̄ p̄ vniuerso sepe ponit̄ sicuti est. Sep
ties cadet iust⁹ z resurget: id est q̄tienscūq̄ ce
ciderit n̄ peribit. Q̄d nō de iūqtatib⁹ s̄ d̄ tribu
lationib⁹ ad hūilitatē perducentib⁹ itelligi vo
luit. Et septies in die laudabo te: q̄d alibi alio
mō dictū est. Sp̄ laus ei⁹ in ore meo. Et multa
b̄mōi in diuisi s̄ auctib⁹ reperium⁹: in q̄b⁹ septe
narij nūer^o vt dixi p̄ cuiusq̄ rei vniuersitate
poni solet. Propter h̄ eodē sepenūero signifi
cat̄ sp̄ū sanct⁹: de q̄ d̄ns ait. Docebit vos oēs
v̄tatem. Ibi req̄es dei: q̄ req̄escit̄ in deo. In
toto q̄ppe: id est plena perfectiōe req̄es. in p̄tē
at̄ labor. s̄ lab̄ oram⁹ q̄ diu ex p̄te scim⁹: s̄ cū
venerit q̄d p̄fectū ē: q̄d ex p̄te ē euacuabit̄. h̄c
est q̄ etiā sc̄pturas istas cū labore rimamur.
Sc̄ti x̄o angeli ad q̄z societate z p̄gregatio
nē in hac pegrinatiōe laboriosissima suspira
mus: sic h̄nt p̄manendi eternitatē: ita coḡscē
di facilitatē: z req̄escendi felicitatē. Sine dif
ficultate q̄ppe nos adiuuāt: q̄m sp̄ūalib⁹ moti
bus pur̄ z liber̄ nō laborēt.

Ca. XXXII.

Eqs aut̄ p̄tēdat z dicat nō sc̄tos anḡlos
ēē significatos: in eo q̄d sc̄ptū ē. Fiat lux
z facta est lux. s̄ quālibet lucē tunc p̄mū
factaz eē corpeā aut opinet̄ aut doceat: ange
los at̄ p̄us eē factos: nō tm̄ an̄ firmamentū q̄d
inter aq̄s z aq̄s factū: appellatū ē celū: s̄ an̄ illd̄
q̄d dictū ē. i p̄ncipio fec̄ de^o celū z terrā: atq̄ il
lud q̄d dictū ē. in p̄ncipio: nō ita dictū tāq̄ pri
mū h̄ sc̄m̄ sit: cū an̄ fecerit āgelos: s̄ q̄ oīa i sa
pientia fec̄ q̄d ē v̄bū ei⁹: z ip̄m sc̄p̄ta p̄ncipium
nōiavit: sic ip̄e in euāgelio iudeis q̄rentib⁹ q̄s
esset: r̄ndit se eē p̄ncipiū: nō ecōtrario referā
p̄tentionē: maxie qz h̄ me delectat plurimum
q̄d ēt i sūmo exordio sc̄ti libri geneſeos i nitas
cōmēdat. Cū at̄ ita d̄r. i p̄ncipio fec̄ de^o celū z

trā: atq̄ p̄ fecisse itelligat̄. i filio: sic attestatur
psalm⁹ vbi legit̄. Magnificata sūt opa tua
d̄ne: oīa i sapientia fecisti. cōueniētissime pau
lo post cōmemorat̄ c̄t sp̄ū sanct⁹. Cū ei dictuz
eēt: q̄lē terrā de^o p̄mit⁹ fecerit: vel quā molem
māmue fūe z constructōis mōdi celi z tre noīe n̄
cupauerit s̄biciēdo z addēdo. Terra at̄ erat
iuisibil⁹ z icōposita: z tenebre erāt sup̄ abyssū
mox vt trinitat̄ cōmemoratio cōpleret̄: z sp̄s
inq̄t dei ferebat̄ sup̄ aq̄s. p̄inde vt volet vnus
q̄sq̄ accipiat: q̄d ita p̄fundū ē vt ad exercitati
onē legentiū a fidei reglā nō ab errātes: plu
res possit gn̄are s̄nias: dū tm̄ angelos sc̄tōs in
s̄blimib⁹ celi sedib⁹: nō q̄dē d̄o coet̄nos: s̄ tm̄ d̄
sua sempit̄na z x̄a felicitate securos z certos
esse nēo ābigat. Ad q̄z societate p̄tinere pu
los suos d̄ns docens: nō solū illd̄ ait. Erūt cū
les āgel⁹ d̄i: vey ip̄i q̄z anḡl⁹ q̄ p̄tēplatoe fruent̄
oīdit vbi ait. Videte ne p̄dēnat̄ vnū ex pus
lis istis: dico ei vob⁹: qz āgeli eoz sp̄vidēt: faciē
p̄ris mei q̄ i celis est.

Ca. XXXIII.

Ecce at̄ q̄sdā āgelos: z i hui⁹ mūdi
p̄ ima detrusos: q̄ eis velut carcer ē vsq̄
ad futurā i die iudicij vltimādānatio
nē ap̄s petr⁹ ap̄tissime oīdit dicēs: qz de^o an
gelis peccātib⁹ nō peccit̄: s̄ carcerib⁹ caligis i
ferni detrudēs tradidit i iudicio puniēdos re
seruari. Inf̄ hos q̄z illos deū vel p̄scia v̄l ope
diuisisse q̄s dubitet: illosq̄ lucē merito appella
ri q̄s p̄tradicat̄. Q̄n̄ q̄dē nos adhuc i fide viuē
tes: z eoz eq̄litate adhuc sperātes v̄tq̄ nō dū
tenentes: iā lux dicti ab ap̄lo sum⁹? Fuisit̄ ei
inq̄t aliqui tenebre: nūc at̄ lux in d̄no. Istos x̄o
deserto: z tenebras ap̄tissime nūcupari: p̄se
cto aduertit q̄ peiores eē eos hoīb⁹ i fidelib⁹
sue itelligūt̄ siue credūt̄. Quaprop̄ et i alia
luxi isto hui⁹ libri loco itelligenda est: vbi legi
mus Dixit de^o fiat lux: z alie tenebre significa
te sūt i eo qz sc̄ptū ē. Diuisit̄ de^o inf̄ lucē z tene
bras: nos tm̄ has duas angelicas societates:
vnā fruentē deo: alterā tumentē sup̄bie tyro:
vnā cui d̄r. Adorate eū oēs āgeli ei⁹: aliā c̄ p̄n
ceps dic̄. Hec oīa tibi dabo si p̄strat̄ adorare.
Unā d̄i sancto amore flagrantē: aliaz
pp̄rie celsitudis imūdo amore sumātez: z q̄m
sic scriptū ē. De^o sup̄bis resistit̄: hūilib⁹ at̄ dat
grām. Illā in celis celoꝝ bitantē: istā ide deie
ctā i h̄ iſimo aereo celo tum̄stuatēz. Illā illūi
nosa pietate trāq̄llā: istā tenebrosis cupidita
tib⁹ turbulentā. Illā d̄i nutu clement̄ s̄bueniē
tez iuste vlciscētē: istā suo fastu d̄nandi z no
cendi libidie exestuātez. Illā vt q̄tū vult p̄su
lat d̄i bonitat̄ i m̄strā: istā ne q̄tū vult noceat
d̄i p̄tate frenatā. Illā huic illudentē: vt nolēs

Ps. 103.

Gen. 1.

Ibidem.

Mat. 22.

Mat. 18.

2. Pe. 2.

Eph. 5.

Gen. 1.

Ps. 96.

Mat. 4.

Jaco. 4.

1. Pe. 5.

Dio. 24.

Ps. 118.

Ps. 33.

Job. 16.

1. Cor. 13.

Gen. 1.

Ibidem.

Job. 8.

Gen. 1.

Liber

psit psecutorib' suis: hanc illi iudicē cū pegrus colligit suos. Ros ḡ has duas societates āgelicas in se dispes atq; p'raras: vna z nā bonā z volūtate rectā: aliā vō nā bonā s' volūtate pūsa: alijs manifestiorib' diuiaz septuraz testimo nys declaratas: qd etiā i hoc libro cui nomē ē genēsis. lucis tenebratūq; vocabul' significatas existimauim'. etiā si aliud sensir h' loco forte q' scpsit. nō ē inutilis obscuritas h' p'tractata sine qz z si volūtate auctoris libri h' idagare nequimus. a regla tñ fidei q' p' altas euuldē auctoritatis sacēsfas sat' fidelib' nota ē: nō aberrauim'. Et si em corpalia h' cōmēorata sūt opadi habēt pculdubio nōnullā similitudinē: spiritaliū fm q' diē aplō. **O**ēs em vos filij luc' est' z filij diei. nō sum' noct' neq; tenebrāz. Si aut' h' sensir ēt ille q' scpsit ad pfectiorē disputatōis finē nfa p' uenit intētio: vt hō dei tā eximie diuine qz sapie imo p' eū spūs dei i cōmēoradis opib' di que oia sexto die diē eē pfecta nullo mō āgelos p' ter misisse credat. siue in pncipio: qz pmo fec. siue qd pueniēti' intelligit in pncipio: qz i vbo vni gēito fec. scptū sit. In pncipio fec de' celū z terrā. qd' noib' vltis est significata creatura: v' spūritual' z corp'al qd' est credibili'. vel magne diu mūdi pres. qd' oia q' creata sunt p' tinent. vt p' mir' eā totā pponeret ac deide pres ei' fm my sticū diez numez exequeret. **L. XXXIII. q** Quāq; nōnlli putauerit aquaz noie signi ficatos qdāmō p'los āgeloz. z h' eē qd' di ctū est. Fiat firmamētū in' aquā z aquā. vt sup' firmamētū āgeli intelligant: ifra vō vel aq' iste visibiles: vel maloz āgeloz multitudo: v' oim hoim gētes. qd' si ita ē. nō illic appet vbi facti s' āgeli. s' vbi discreti. q'uis z aq's. qd' puerissime atq; ipie vanitat' ē. negēt qdē factas a deo qm' nusq; scptū est. dixit de' fiat aq'. Qd' pnt sili va nitate etiāz de terra dicere. nusq; em legitur. dixit de' fiat terra. **S**z inq'unt scptū ē. In pnci pio fec de' celū z terrā. illic ḡ z aq' itelligēda ē vno em noie vtrūq; cōprehēsum ē. Nā ipi' est mare sic' pō. legiē. Et ipse fecit illud. z aridā. i. frā ma nus ei' finxerit. s' h' i q' in noie aq'rū q' sup' celos s' āgelos itelligi volūt: ponderib' elemētoz mo uent. z iō nō putāt aq'z fluidā gūemq; naturaz i supiorib' mūdi locis potuisse p'stitui. q' fm rōes suas. si ipi hoiez facere potuissēt n' ci pituitā qd' greci phlegma d'r: z tāq; in elemēt' corpis nfi a quaz vicē obtinet. in capite ponerēt. Ibi em se des est phlegmat'. fm dei op' vtiq; aprissime. fm istoz aut' p'ecturā tā absurde: vt si h' nescire mus. z i hoc libro sili scptū eēt. q' de' hūozē flui dum z frigidū ac hoc grauē in supiore oibus ceteris hūani corpis pre posuerit. isti trutina:

tores elemētoz neq; credēt. Et si auctori ta eiusdē scpture subditi essent. aliqd' aliud ex h' intelligēdū esse cēserent. Sed qm' si diligenter singla scrutemur atq; tractem'. q' in illo diuio libro de p'stituōe mūdi scpta sunt. z multa dicē da. z a p'posito instituti opis lōge digredidū est. Itaq; de duab' istis diuersis in se atq; p'ra rijs societatib' āgeloz. in qbus sūt qdā exordia duaz etiā in reb' hūanis ciuitatū. de qd' deinceps dicere institui. q'tū satis eē visū est dispu tauim'. hūc q' libzū aliqñ claudamus

Explicitus est liber vndecimus:

Incipiunt cap'ta libri duodecimi.

I. thessa. s

Gen. i.

Gen. i.

Ps. 94.
Ps. 148.

- i De vna bonoz malozūq; āgeloz natura
- ii Nullā eēntiā deo eē p'rarā. qz ab eo q' sū me ē z sp' ē. h' totū vidē diuisū eē qd' n' ē.
- iii De inimicis dei nō per naturā s' p' p'rarā volūtate q' cū ipis nocet bōe vtiq; na ture nocet. qz vitiū si nō nocet nō est
- iiii De natura irrōn'alū aut vita carentiū q' in suo genere atq; ordine ab vniuersi tatis decore non discrepat.
- v Quin omni natura specie ac modo lauda bilis sit creator.
- vi Que cā sit b'itudinis angelozum bonoz z q' cā sit miserie angelozū malozū.
- vii Causam efficientem male voluntatis nō esse querendam.
- viii De amore puerfo q' volūtas ab icōmura bili bono ad bonū mutabile deficit
- ix An scī angeli quem hūc creatorē nature eundem habeāt bone voluntatis au ctorē per spūscitū in eius caritate dis fusa sp' fuisse existimant.
- x De falsitate ei' hystorie q' multa milia an nozum p'teritis tempib' ascribit
- xi De his q' hunc qdēz mūdū nō sempiter nū putāt. s' aut inūerabiles: aut eun dem vnū certa p'clusionione seculoz sp' nasci z resolui opinant.
- xii Quid rūdēdū sit his q' p'mā p'ditionē ho minis tardā esse causant.
- xiii De reuolutōe scloz qd' certo fine p'clusis vniūsa sp' in eūdē ordinē eandēq; spe ciē reditura qdā p'bi crediderūt.
- xiiii De tpali p'ditōe generis hūani. quā de' nec nouo p'silio p'stituerit. nec mutabi li voluntate.
- xv An vt de' sp' etiā dñs fuisse sp' itelligatur credendū sit creaturā qz nūq; defuis se cui dñare. z quō dicat' sp' creatum qd' dici non pōt coeternum.
- xvi Quō intelligendū sit p'missa hoī a deo vi ta eterna aut tpa eterna.